

Vpl. Pyhäjärvi

Perjantai 11. heinäkuuta 2014

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 7 59. vuosikerta

Pyhäjärvi-juhlat Ikaalisissa 19.-20.7.2014

Tervetuloa kihuihin kaikki
karjalaisuudesta kiinnostuneet!

Pitäjäjuhlat tuovat kansallispuvut katukuvaan

Ikaalisissa vietettävät Vpl. Pyhäjärvi-juhlat ovat samalla kansallis- ja kansanpukujen juhlaa, sillä mahdollisimman monen toivotaan näihin asuihin sonnustautuvan.

Juhlia on valmisteltu jo viime kesästä asti Ikaalisten Karjalaseuran johdolla. Tässä lehdessä joukko paikkakunnalla asuvia karjalaisjuurisia kertoo sukujuuristaan ja elämästään evakkoperheen uusilla asuinsijoilla.

Karjalaisperhe imaisi miniän mukaan

Ikaalisten seudulla varttunut **Marja Pihlajamäki** löysi itselleen karjalaisen heilin, kun paikkakunnalle asettuneen evakkoperheen poika **Kalevi Hämäläinen** alkoi tanssittaa.

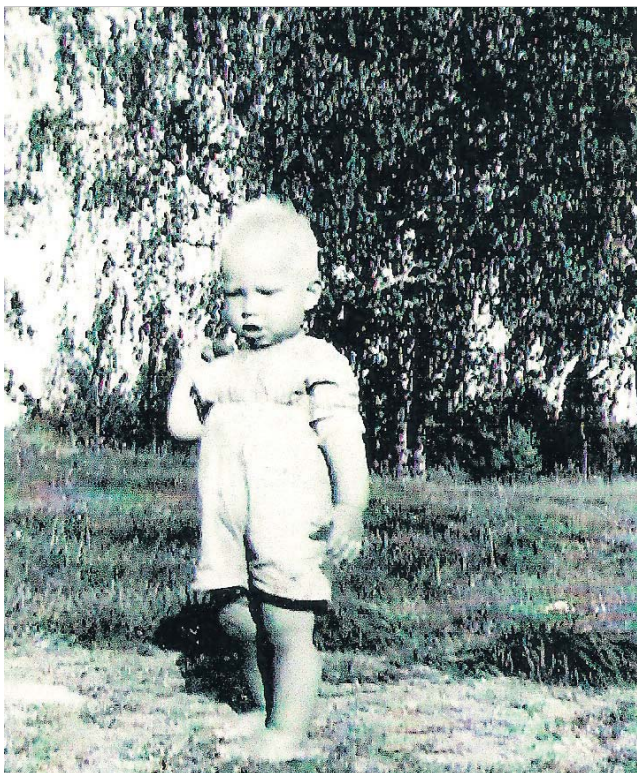
Marja oli vasta parikymppinen, kun hänestä tuli rouva Hämäläinen. Äitinsä arveli, miten tytär pärjää karjalaisperheen parissa, mutta Marja ei pelännyt.

Kävikin sitten niin, että anoppi käänsi miniää kovasti karjalaisuuteen, ja nyt tämä tuntee suvun jutut jopa miestään Kalevia paremmin. Marja Hämäläinen toimii myös Vpl. Pyhäjärvi-juhlien juhlatoimikunnan puheenjohtajana.

Kalevi ja Marja Hämäläinen pyörittävät edelleen maatilaa, jonka Kalevin äiti läheisineen raivasi synkkään metsään.

SIVU 6

Yksivuotiaana kesällä 1944 kotona Karjalan koivujen katveessa. Kalevi Hämäläinen on sotaorpo, jonka isä kaatui kesällä 1944 Viipurin lähistöllä. Karjalainen sukuyhteys säilyi evakossa, kiitos suuren suvun ja tiiviin yhteydenpidon.

70 vuotta myöhemmin. Karjalajuuriset käyvät ahkerasti kotikonnuillaan sukujen syntysijoilla. Kalevi Hämäläisen kodinpaikalla on jäljellä vain kellarin jäänteitä. Kuva: Lea Jokinen, 2014.

Raita Karpolla lapsuusmuistoja Ikaalisista

Sopraano Raita Karpo on lupautunut esiintymään juhlille Ikaalisiin. Lapsuudessaan hän vieraili siellä monesti tätinsä luona, miltä ajoilta hänellä on lämpimiä muistoja.

SIVU 8

Evakkoajat säilyvät 98-vuotiaan mielessä

Mirjami Nahkuri oli vastaviihitty nuori vaimo, kun sota kesällä 1944 pakotti toistamiseen evakkotielle.

Nyt 98 vuotta täyttävän leskirouvan muistissa nuo ajat ovat edelleen tarkasti.

SIVU 14

11. heinäkuuta 2014

Tervetuloa Pyhäjärvi-juhlille Ikaalisiin 19.-20. heinäkuuta

Kesäkuussa tuli 70 vuotta viimeiselle evakkomatkal-le lähdöstä. Tämä merkivuosi on ollut teemana Pyhäjärvi-juhlien ohjelmistoa suunnitellessa. Kutsuimme Ikaalisten sotaveteraanit puolisoineen kunniavieraaksemme sunnuntain tilaisuuksiin. Vietämme myös sunnuntaina Ikaalispuvun ja Ikaalispuvun päivää. Toivomme näkevämme paljon erilaisia kansallispukuja ja fereisejä.

Nämä ovat kuudennet juhlit, kun Ikaalilaiset / pyhäjärveläiset ovat juhlien järjestämisvuorossa. Ensimmäiset olivat 1958, sitten 1971, 1981, 1995 ja viimeksi 2005, juhlapaikkamme oli silloin Oma Tupa. Kahdet ensimmäiset juhlit vietettiin ulkoilmatilaisuuksina, se oli sille ajalle tavanomaista. Olemme nyt varanneet juhlapaikan Ikaalinen-salista (liikuntahalli). Ravintolapalvelut ovat samassa pihapiirissä. Lauantaina tarjoamme keittolounasta ja sunnuntaina juhlan lounaan. Juhlapaikalla ovat hyvät parkkialueet. Kaiun muistoviesti juostaan Keskusurheilukentällä. Viestiä odotamme runsasta osanottoa, sillä kenttä on erittäin tasokas. Muistojen iltat ja sunnuntain juhlamessu pidetään kirkossa. Juhlapaikan ja kirkon välimatka on 600-700 metriä eli aivan kävelymatkan päässä. Toki kirkollakin on hyvä parkkialue.

Tänäkin vuonna kuullaan ja nähdään juhlassamme Ikaalilaista musiikkia. Juhlapuhujana on Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenberg. Erittäin iloisia olemme myös siitä, kun Raita Karpo lupautui esiintymään pääjuhlassa. Raita oli nuoruudessaan tuttu vieras Ikaalissa. Hänen tätinsä Iida Pärssinen Vernitsalta asui Vatsiaisten kylässä.

Muistojen iltat vietetään Ikaalisten kirkossa. Siellä kuullaan mm. Pentti Kaasalaisen muistelemia, miten lapsena koki nuo 70 vuoden takaiset hetket.

Iltamissa esitetään Ikaalisten Mieslaulajien musiikinäytelmä Korsuelämää. Tämä ohjelma on sovitettu itsenäisyyspäiväjuhlaan, joten se sopii hyvin tähän muistovuoteemme. Esitystä on hieman muokattu. Siihen lisättiin pyhäjärveläistä tekstiä ja Ikaalisten arvostetun kunnanlääkärin Martti B. Aimonen tekstiä. Aimonen oli Pyhäjärvellä sotilaslääkärinä hoitaen jonkin verran siviilejäkin.

Monen entisen juhliavieraan evakkotaival on lopullisesti päättynyt ja usean voimat eivät riitä kotipolkua kauemmas. Toivomme kuitenkin tämän juhla-perinteen jatkuvan, onhan tämä osa meidän historiaamme. Näin varmasti toivoivat nekin, joiden evakkotaival on lopullisesti päättynyt.

Olemme valmiit ottamaan vastaan Teidät, hyvät pyhäjärveläiset sukulaistenne ja ystävienne kanssa. Uskomme Teidän saavan juhlista rakennusaineita sekä sielullenne että ruumiillenne.

Ikaalisten evakoista suuri osa on Vernitsan kylästä. Juhlatoimikunnassakin Vernitsa on enemmistönä. Niinpä juhlilla esiintyissäkin vernitsoiset ovat aktiivisesti mukana. Tätä ei tietoisesti haettu, jossain vaiheessa vain hauskaasti huomasimme näin käyneen. "Myö ko mietittiin, pitäisköhä tuoho kutsujaks kirjata vernitsoiset, kirjataa nyt kuitenkin virallisesti seura nimet".

Olette lämpimästi tervetulleita!

Ikaalisten Karjalaseura ry.
Juhlatoimikunta

MARJA HÄMÄLÄINEN
puheenjohtaja

LEA JOKINEN
sihteeri

Ikaalinen toivottaa Vpl Pyhäjärvi-juhlaväen tervetulleeksi

Ikaalinen on jälleen valittu Vpl Pyhäjärvi-juhlan pito-paikaksi. Olemme kiitollisia tästä kunniasta.

Sotiemme jälkeen Ikaalisiin saapuneet siirtolaiset, merkittävä osa heistä Vpl Pyhäjärveltä, ovat antaneet lähes seitsemän vuosikymmenen aikana suuriarvoisen panoksen Ikaalilaisen paikallisyhteisön kehittämiseen.

Eloisina, välittöminä ja toimeentarttuvina ihmisinä he ovat temmanneet monen aktiiviseen toimintaan mukaan myös syntyperäiset jäyhät satakuntalaiset ja hitaat hämäläiset.

Kesäinen Ikaalinen on mitä mainioin ympäristö 68:n Vpl Pyhäjärvi-juhlan pitopaikaksi.

Kaikkialle lonkeroituva-Kyrösjärvi monine lahtineen siintää ympäri pitäjän. Uskon, että tässä maisemassa myös pyhäjärveläisten ja heidän perillistensä silmä lepää.

Kenties joidenkin juhliavieraisten mieleen nousee tässä yhteydessä kaukaisia muistoja Vpl Pyhäjärven avarista rantamaisemista.

Ikaalisten kaupungin puolesta kiitän Ikaalisten Karjalaseura ry:n juhlatomikuntaa ja Vpl Pyhäjärvi-Säätiötä työstänne Vpl Pyhäjärvi-juhlan onnistumisen eteen.

Kiitän myös Teitä, arvoisa juhlaväki, karjalaisten sukujuurienne muiston vaalimisesta. Teidän kauttanne säilyy Karjala aina muistoissamme.

Olkaa lämpimästi tervetulleita kauniiseen kaupunkiimme. Viihtykää Ikaalissa.

KALLE MÄKELÄ
kaupunginjohtaja

Ikaalisten kuntainfoa

- * Ikaalisten kunta, perustamisvuosi 1641
- * Ikaalisten epäitsenäinen kauppalat, perustamisvuosi 1858
- * Maalaiskunta ja kauppalat yhdistyivät Ikaalisten kauppalaksi v. 1972
- * Kauppalasta Ikaalisten kaupunki v. 1977
- * Asukasluku (12//2012) 7 381
- * Pinta-ala 843,6 km², josta vettä 93,2 km²
- * Kesämökkejä 2 400
- * Sijainti: Pirkanmaa, Länsi-Suomi
- * Etäisyydet: Tampere 55, Helsinki 230, Turku 170, Vaasa 190, Jyväskylä 210

Ikaalisten kartalta näkyvät juhlapaikat, jotka ovat melko lähellä toisiaan. Kartan muokkaus: Mauri Hauhia.

VPL. PYHÄJÄRVI -JUHLAT Ikaalisissa 19.7.–20.7.2014

Lauantai 19.7.2014

JUHLAKANSLIA avoinna klo 10.00-15.00,
osoitteessa Ikaalinen-sali Koulupolku 4.

KEITTOLOUNAS ravintolassa(7 euroa)
klo 13.30-15.00 ja 17.00-19.00

KAHVIO klo 14.00-23.00. Tarjolla
kahvia, teetä, piiraat ja makealeivos

KAIUN MUISTOVIESTI

urheilukenttä klo 11.00-12.00 Ajoreitti Pirkantieltä.
Pirkantie on suljettuna aamusta lähtien yleiseltä
liikenteeltä. Juhlakansliasta kulkulupa autojen tuulilasiin.

SUKUSEMINAARI

Ikaalinen-sali klo 12.00
Juontaa Kalle Pakarinen
FT, Mika Sivonen, Itä-Suomen yliopisto:
1500-1600-lukujen väestönvaihdos Käkisalmen läänissä
Pärssisten sukuseuran kuulumisia ja
kokemuksia DNA-selvityksestä
Sukujutut-ohjelmistosta sukukirjatyössä:
Antero Pärssinen ja Seija Pärssinen
Seminaarin jälkeen sukujen tapaamisia
pääsymaksu 10 euroa , sisältää piirakkakahvit

MUISTOJEN ILTA

Fredrika Sofian kirkko klo 17.00
Konevitsan kirkonkellot Kanttori Atte Tenkanen
Tervehdyssanat ja juonto Marita Frigård
Seurakunnan tervehdys
Yhteislaulu Karjalan kunnailla
Puhe Heikki Paukkunen
Laulu Kahdenmaan kansalainen
ja Kun hiljaisin hetkin Seppo Lindgren
Muistojani Karjalasta Pentti Kaasalainen
Runonlausuntaa Anneli Pitkänen
Virsi 462
kolehti Vpl-Pyhäjärvi-Säätiölle hengelliseen työhön
Päätössanat Marita Frigård

OHJELMALLINEN ILLANVIETTO

Ikaalinen-sali klo 20.00
Tervehdyssanat ja juonto Lea Jokinen
Musiiikinäytelmä Korsuelämää:
Ikaalisten Mieslaulajien TolkkuBoys -ryhmä, joht. Antti Rajakorpi
Väliaika
Arpajaiset
Tanssit tahdittaa Tanssiorkesteri Suviyö: Tiina Korpinen (hanuri),
Jarkko Salonen (saksofoni), Antti Virtanen (basso),
Unto Urpanen (rummut), Päivi Rantala (solisti)
Tanssi alkaa Pyhäjärvi-valssilla ja Valkealla Ruusulla
Pääsymaksu 12 euroa

Sunnuntai 20.7.2014

KANSALLISPUVUN JA KANSANPUVUNPÄIVÄ

JUHLAMESSU

Fredrika Sofian kirkko klo 10.00
Pyhäaamun rauha Seppo Lindgren
Liturgia ja saarna Juhani Forsberg
Tekstinlukija Jari Kähönen
Yhteinen esirukous Silja Forsberg
Kanttori Atte Tenkanen
Kolehti Vpl-Pyhäjärvi-Säätiölle hengelliseen työhön
Ehtoollinen: Mirja Tenkanen, Heikki Paukkunen, Esko Mattila
Virret 168:1-3, 130, 178, 164, 224, 229 ja 332
Puhe sankarivainajille Paavo Heikkilä
Lauluesitys Veteraanin Iltahuuto:
Kovelahden Laulajat, säestäjänä Seppo Sjöman
Sankarihaudoilla: virsi 577 säkeistöt 1-3,
seppelten laskun jälkeen säkeistöt 7-9

JUHLALOUNAS klo 11.30 -13.45
hintaa 12 euroa, osoitteessa Koulupolku 4

KAHVIO avoinna klo 12.00 lähtien

PÄÄJUHLA

Ikaalinen-sali klo 14.00
Juontaja Satu Holma
Karjalaisten laulu säestäjänä Atte Tenkanen
Tervehdyssanat Marja Hämäläinen
Laulua Raita Karpo, säestäjänä Esko Siik
Ikaalisten kaupungin tervehdys:
Matti Äijö
Juhlapuhe Karjalan Liiton toiminnanjohtaja
Satu Hallenberg
Karjalan siirtolaiset Ikaalisissa välirauhan aikana:
Suvi Kauppila
Laulua ja runoa Kauppalan Satakielel
Stipendien julkistamiset Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön edustaja
Tervetuloivotus 69. Pyhäjärvi-juhille 2015
Päätössanat Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön edustaja
Yhteislaulu Maamme säestäjänä Atte Tenkanen
Pääsymaksu 15 euroa

**Tervetuloa jo 68. kertaa
järjestettäville
Pyhäjärvi-juhille toivottavat**

**Ikaalisten
Karjala-Seura ry**

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Arvo Antero PÄRSSINEN

s. 5.8.1917 Vpl. Pyhäjärvi
k. 24.5.2014 Sastamala

*Rannalle himmeän lahden
aurinko laskenut on.
Kutsu jo soi iltahuudon,
taakka jo laskettu on.
(Veteraanin iltahuuto)*

Kaivaten
**Sisarusten lapset perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät**

Arvo siunattiin läheisten saattamana
13.6.2014 Tyrvään kirkossa.
Kiitos Anninpirtin henkilökunnalle
Arvon hyvästä hoidosta.

Panssaridivisioonan jääkäri

Aarno Johannes KAILASTO

Syntynyt 19.7.1920 Vpl. Pyhäjärvellä
kaatui ja jäi kentälle 11.7. 1944 Vuosalmella

Löydetty ja tunnistettu

Anna Herra ikuinen rauha kuolonuneen nukkuneelle.

Sankarivainajamme muistoa kunnioittaen

**Serkut
Gunnar Tynkkynen
Juhani Kailasto
Veikko Kailasto
Eeva Miikkola
Seija Kailasto-Ressler
perheineen**

Serkkumme siunataan lauantaina 2.8.2014 klo 12.00
Jyväskylän ortodoksisissa Kristuksen ylösnousemisen
kirkossa ja lasketaan sotilaallisin kunnianosoituksin
sankarihautaan Jyväskylän Vanhalla hautausmaalla.

Rakas Äitimme ja Mummomme

Eila Kirsti Kaarina PIHLAVA

o.s. Sunikka

s. 09.02.1936 Vpl. Pyhäjärvi
k. 24.04.2014 Sastamala

Kaivaten
**Keijo, Sini ja Riku
Kimmo, Satu, Salla ja Ella
Kirsi, Heikki, Vili ja Kimi
Muut sukulaiset ja ystävät**

*Sammui loiste silmiesi valon,
taukosi sydän ihmisen jalon,
herposi käsi auttava, antava,
rakkaus kaikkien kuormia kantava.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Kiitos osanotosta suruumme.

Kirkonsanoma

Kohtaaminen Ikaalisissa

Perinteiset Pyhäjärvi (Vpl) juhlat järjestetään jälleen kerran Ikaalisissa. Ikaalinen on valmis vastaanottamaan juhlijat. Toivomme, että juhlille osallistujat voisivat nauttia tämän luonnonkauniin paikkakunnan antimista ja viettää samalla kertaa rentouttavan, mieltä kohottavan ja virkistävän viikonlopun Ikaalisissa.

Mikä sitten tekee juhlan? Varmasti osana on ohjelmalla, juhla järjestelyillä, tilaisuuksien kestolla ja sisällöllä. On oltava aikaa vain istahtaa, vaikkapa puistonpenkille tai ruokapöytään ystävien pariin riittäväksi ajaksi. Pitää osata kuunnella toista ja kokea tullessa kohdatuksi.

Kohtaaminen, aito ja syvällinen lähtee siitä, että on tosiaan omistautunut yhden viikon omien syvimpien juuriensa näkemiseen ja tutkimiseen. Siihen tarvitsemme usein toista ihmistä peiliä ja kaikupohjaa.

Hyvä keskustelukumppani auttaa myös menemään syvemmälle: ”Kerro lisää, mitä tunsit, mitä kokemus vaikutti tai muutti sinussa, miten ajattelet nyt tapahtuneesta”.

Pienillä apukysymyksillä ja asettumalla kuulolle saamme ihmissuhteistamme enemmän irti. Syntyy aito kohtaaminen. Kohdatu ystävä antaa kyllä vuoron Sinulle, kun hetki koittaa. Hyvässä ystävyydessä on kyse kuulluksi tulemisesta iloisesta vaihtokaupasta. Se on vinvin tilanne. Molemmat saavat ja voittavat.

Tiesitkö, että rukouksessa on kyse syvimiltään kuuntelemisesta, siitä miten tunnistamme Jumalan äänen sisimmässämme. Emmauksen tien opetuslapset kokivat sydämensä olevan palava. Toisessa yhteydessä opetuslapset jäivät Jeesuksen seuraan, ”koska Hänelä olivat iankaikkisen elämän sanat”.

Jumala kyllä antaa löytää itsensä, kun pysähdymme, jäämme ehdoitta hänen eteensä ja pyydämme: Tutki sinä Herra sydämeni, johda ajatuksiaani, ole läsnä jokaisessa kohtaamisessa niiden ihmisten kanssa, jotka kohtaan poluillani.

Tervetuloa kohtaamaan yhteisiä kohtaloita jakaneita pyhäjärveläisiä, mutta myös Jeesusta, Häntä, joka kysyy: ”Mitä sinä tarvitset? Mitä tahtoisit, että minä sinulle tekisin?”

ESKO MATTILA
kirkkoherra, Ikaalinen

Ikaalisten kirkko on järjestyksessään kolmas, puukirkko edeltäjiensä tavoin.

Kirkon vaivaisukon tarinaa ei ole tiedossa.

Kirkkomaalla on 324 sankarihautaa, joiden äärellä Armas Tirrosen suunnittelema muistomerkki Sotaan lähtö / läisyyden rajalla. Kirkon seinustalla on talvisodan ja vapaussodan muistomerkit. Kuvat: Marjo Ristilä-Toikka.

Karjalan jääneille pystytetty muistomerkki.

Nuori suntio jatkaa ehkä teologian opintoihin

Kun Vpl. Pyhäjärvi-juhlilla Ikaalisissa vietetään kirkossa lauantaina Muistojen iltaa ja sunnuntaiaamuna juhlamessua, suntion tehtäviä hoitaa pyhäjärviuuriainen **Jari Kähönen**. 23-vuotias yliopisto-opiskelija on jo neljättä kesää töissä Ikaalisten seurakunnalla.

Jarin juuret ovat isänsä **Aarne Kähösen** puolelta Pyhäjärven Lahnavalkaman kylässä.

– Isän isä oli **Heikki Samuel Kähönen**, Samuliiksi kuulemma kutsuttiin. Hänen isänsä oli tilallinen **Johannes Kähönen**, häntä puhuteltiin **Juhoksi**.

Jari sanoo, että karjalaiset juuret ovat olleet pitkään tiedossa, mutta vasta viime aikoina hän on niistä enemmän kiinnostunut. Aiheeseen on johdattanut mm. pari vuotta sitten julkaistu kyläkirja Lahnavalkaman lapset.

– Siitä on löytynyt paljon mielenkiintoista tietoa. Lahnavalkamassa oli kolme Kähösen tilaa, joiden isäntät olivat serkuksia.

Ehkä joskus kotiseutumatkalle

Pappa Samuel kuoli jo 1970-luvun lopulla, mutta mummo **Anneli Kähönen** elelee edelleen Virroilla.

Jarin isä Aarne Kähönen syntyi 1952 Kihniöllä, äiti **Päivi Kähönen**, o.s. **Marmajäki** on syntynyt Kivikkalasta. Pariskunnalla on vuonna 1991 syntyneen Jarin lisäksi tytär **Anne Kähönen**.

– Joitain vaikutteita karjalaisuudesta on jäänyt, kuten puhutavan jäänteitä. Isä joskus puhui vaarin juttuja sellaisena kuin ne oli kuulut. Asioita on putkahdellut keskusteluihin, ja nyt vasta olen tarkemmin niistä kysellytkin.

Mm. Yhdysvalloissa asuva **Lempi Kähönen-Will-**

Suntion tehtävänä on valmistella kirkko mm. jumalanpalveluksiin, hautajaisiin, häihin ja kastetilaisuuksiin.

son on sukua, Aarne Kähösen täti, jonka tunnelmia Pyhäjärveltä Jari on lue-
nut Lahnavalkama-kirjasta. Karjalan kannaksella Jari itse ei ole käynyt, mutta ajatus ei tunnu ollenkaan mahdollomalta – ehkä joskus.

Opiskelu jatkuu

Ikaalisten seurakunnan toiminnassa Jari on ollut mukana rippikoulusta lähtien; sen jälkeen mm. isoisenä ja isäntänä leireillä.

Jari kirjoitti Ikaalisten lukiossa ylioppilaaksi ja suuntasi sitten vuodeksi opiskelemaan Jyväskylän Kristilliseen opistoon. Valmistuttuaan suntioksi hän on jatkanut opintojaan Oulun yliopistossa lukemalla aate- ja oppihistoriaa.

– Aate- ja oppihistoriasa tutkitaan aatteita ja tieteiden historiaa. Aatehistoria tutkii menneisyyden ihmisten uskomuksia, toiveita ja pelkoja ja sitä, millaiseksi he ovat mieltäneet yhteiskuntansa, luonnon ja ihmisluonnon. Aatehistorian tutkimuskenttään kuuluvat myös erilaiset ideologiat,

käsitteet ja -ismit, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi. Näille ilmiöille ja uskomusjärjestelmille haetaan selityksiä paitsi teollisen ajattelun, myös esimerkiksi talouden, politiikan ja uskonnon maailmoista.

Opintosuunnasta on mahdollisuus valmistua filosofian maisteriksi ja työlistyä vaikkapa museotalle. Mitään ei kuitenkaan ole löylyt loppoon, sillä ovet ovat aenneet myös teologiseen tiedekuntaan Joensuuhun.

– Ehkä suoritan filosofian kandidaatin tutkinnon Oulussa ja siirryn sen jälkeen opiskelemaan teologiaa. Olen kyllä sanonut, ettei minusta tulisi hyvää pappia, mutta moni muu on sanonut toista ja kannustanut sinne. On vahva tunne, että pitää mennä.

Harrastuksiinsa kuuluu lukeminen ja videopelien peluu, aiemmin myös jalkapallo ja amerikkalainen jalkapallo. Tyttöystävä on niinikään Ikaalisista kotoisin ja opiskelee Oulussa.

Ikaalisten kirkko on kokemuksen arvoinen

Kesäsuntion tehtävät tietävät kirkollisten toimitusten valmistelua, niihin osallistumista ja kirkon siisteydestä huolehtimista – tai vaikkapa leirikeskusten ruohonleikkuuta.

Jari Kähönen on aiemmin toiminut myös Ikaalisten kirkon oppaana ja voi edelleen tarvittaessa esitellä 1801 vuonna valmistunutta ristirkkoa. Kirkon alttaritaulu on vuodelta 1874, ja lisäksi siellä on muita kauniita taideteoksia. Ovensuussa päivystää pieni vai-
vaisukko, joka on löydetty kirkon varastosta; köyhille varoja keränneen ukon tarinasta ei ole tarkempaa tietoa. Kirkkoon mahtuu noin 900 henkeä, joten Vpl. Pyhäjärvi-juhlien väelle on runsaasti tilaa. Ikaalisissa on myös 1930-luvulla valmistunut Luhalahden kirkko.

Sunnuntain juhlamessussa suntio Jari Kähönen lukee päivän tekstiä.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Juuria Vpl. Pyhäjärvellä Hanna Posti-Ahokas kasvatustieteen tohtoriksi

Väitöksiä

Helsingin yliopiston käyt-
tätymistieteellisessä tiede-
kunnassa on 13.6.2014 väi-
telty kasvatustieteen tohtori-
ksi **Hanna Posti-Ahokas**, o.s. **Kemppi**, aiheesta
”Tanzanian Female Students’ Perspectives on the Relevance of Secondary Education”. Vastaväittäjänä toimi professori **Colleen McLaughlin** Sussexin yliopistosta, ja kustok-
sena professori **Päivi Palojoki** Helsingin yliopistosta.

Käytännön kehitysyhteistyöstä motiivinsa saaneen väitöskirjatutkimuksen päätavoitteena oli selvittää naisopiskelijoiden näkökulmia koulutuksen merkityksestä ja tuoda esiin heidän äänensä koulutuksen kehittämiseksi.

– Opiskelijoiden kuunteleminen ja osallistaminen avaavat uusia mahdollisuuksia myös tansanialaisten tyttöjen ja nuorten naisten koulutuksen kehittämiseen, toteaa KT Hanna Posti-Ahokas.

Hanna Posti-Ahokas valmistui v. 1996 Vehkalahden lukiossa ylioppilaaksi, jonka jälkeen hän aloitti kotitalouden aineenopettajan opinnot Helsingin yliopistossa. Ennen tohtoriopintoja hän suoritti myös luokanopettajan opinnot ja toimi luokanopettajana Kotkassa.

Hän on työskennellyt mm. kaksi vuotta Unescon palveluksessa Etiopiassa Addis Abebassa ja viime vuodet tutkijana Helsingin yliopistossa.

Haminassa asuvan Hannan Posti-Ahokkaan perheeseen kuuluvat puoliso **Heikki Posti-Ahokas** ja

Vastaväitellyt tohtori **Hanna Posti-Ahokas**.
Kuva: Laura Lantta.

alle kouluikäiset lapset **Hilda** ja **Helvi**.

Karjalaisuus on vahvasti läsnä Posti-Ahokkaiden perhepiirissä, missä molemmilla puolisoista on karjalaisia juuria. Vuonna 1977 syntyneen Hannan sekä pyhäjärveläisjuurinen äiti **Maritta Kemppi** o.s. **Pärssinen** ja Viipurin maalaiskunnassa juuret omaava isä **Jouko Kemppi** että Hannan isovanhemmat kummalta puolelta ovat siirtäneet kiinnostuksen ja rakkauden kannakselaisiin perinteisiin jälkeläisilleen.

Hannan äidinpuoleiset isovanhempansa olivat Vpl. Pyhäjärven Kahvenit-
sassa syntynyt ja Kiikassa sotien jälkeen asunut **Erkki Aataminpoika Pärssinen** (1929-2007) ja Kankaanpäässä syntynyt **Irja Pärssinen** o.s. **Hovi** (1923-2004).

Vpl. Pyhäjärvi-lehti onnittelee lämpimästi tuoretta kasvatustieteen tohtoria!

KAARINA
PÄRSSINEN

Valmistuneita

Kaksosveljekset **Marko** ja **Tero Pohjalainen** ovat valmistuneet insinööreiksi 7.6.2014 Tampereen ammattikorkeakoulusta. Markon opintosuunta oli rakennustekniikan koulutusohjelmasta ja Teron kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelmasta.

Veljesten vanhemmat ovat **Kristiina** ja **Olli Pohjolainen** Huittisista. Isovanhemmat **Elvi** ja **Esko Pohjolainen**, Eskon sukujuuret Montrualta.

Pojat kiittävät Pyhäjärvi-Säätiötä opiskeluapurahasta. Suunnitelmissa on osallistua Kaiun muistoviestiin joukkueella ”Pohjolaist Montrua”.

Kuvassa **Tero** vas. ja **Marko** oik.

Ylioppilaita

Anna Karoliina Palin kirjoitti ylioppilaaksi Tampereen lyseon lukiossa neljällä laudaturilla ja yhdellä eximialla. Anna sai suoraan opiskelupaikan Tampereen yliopiston yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksiköstä.

Annan äiti on **Tuija Kannisto** (syntynyt Nokialla) ja isä **Raimo Palin** (syntynyt Riihimäellä). Annan äidin vanhemmat ovat **Leena Kannisto**, o.s. **Lappalainen** (syntynyt Vernitsalla) ja **Aarne Kannisto** (syntynyt Nokialla).

Annan mummon, Leena Kanniston vanhemmat olivat **Toini Lappalainen**, o.s. **Humala** ja **Aarne Lappalainen**, jotka molemmat olivat kotoisin Vernitsalta.

Kirsti Hirvonen oli tuttu Pyhäjärvillehden lukijoille

Kirsti Hirvonen avusti aikoinaan lehteämme monilla runoilla ja teksteillä. Hänen kasettiaanitteensa esiteltiin lehdessämme 2003. Kasetti *Pyhäjärven veet* oli myynnissä myös useana vuonna Pyhäjärvi-juhlassa.

Kaikki hänen kirjalliset tuotteensa, romaanit *Kallis maa* 2002, *Isiemme maa* 2003 ja *Pilvien takana aurinko* 2005 sekä runoteos *Kaipuun linnut* 2003 ovat näyttävästi esitelty ja myyty lehtemme välityksellä.

Karviassa asuessaan Kirsti Hirvonen järjesti karjalaisen kanssa karjalaisen kirkkopyhän. Kirkossa laulettiin Pyhäaamun rauha ja saarna oli pastori Lempiellä, jonka isoisä **Uuno Lempinen** toimi aikoinaan Pyhäjärven kappalaisena. Jumalanpalveluksen jälkeen kirkkokahvilla oli runsaasti yleisöä ja arvokasta ohjelmaa, puheita sekä musiikkia. Tästä Kirstin aikoinaan aloittamasta kirkkopyhästä on tullut perinne Karviassa.

Viimeisen tekstin hyvistä ystävästani Kirstistä kirjoitin muistokirjoituksena 2006 syyskuun Pyhäjärvi-lehteen.

Hienoa, että Kirstin sanoittama Pyhäjärven veet nuotteen on nostettu uudestaan esille.

SALME RINTALA

Sotaleski lapsineen asettui Ikaalisiin synkkään metsään maata viljelemään

Jatkosotaa oli käyty jo pari vuotta ja asettauduttu takaisin Karjalan kunnalle, kun **Kalevi Hämäläinen** syntyi Vpl. Pyhäjärven Vernitsan kylässä kesällä 1943. Isä oli vuonna 1916 syntynyt **Vilho Hämäläinen** ja äiti vuonna 1915 syntynyt **Vieno**, o.s. **Kymäläinen**. Perheessä oli myös kolme vuotta vanhempi isovelj, **Pertti Hämäläinen**.

Kun Neuvostoliiton suurhyökkäys alkoi kesäkuussa 1944, isä Vilho oli rintamalla taisteluissa ja äiti Vieno lähti toistamiseen sotaa pakoon kahden pikkupojan ja äitinsä, perheen **Anni-mummon** kanssa. Samaan aikaan kun perhe pakeni, isä Vilho kaatui Viipurissa SommeenNuoraanjoen taisteluissa 20.6.1944. Kesti lähes kuukauden, ennen kuin Vieno sai tietää tapahtuneesta.

– Joku oli kirjoittanut kirjeen, jonka äitimme näytti meille pojille vasta paljon myöhemmin. Äiti kuoli 2010, toteaa Kalevi.

Vilho Hämäläisen ruumista ei koskaan löytynyt eikä tarkemmasta kohtalostaan ole tietoa. Kentälle jääneenä hänet on siunattu Lappeenrannan valtakunnalliseen sankarihautaan.

Pyhäjärvi-juhlien jumalanpalveluksen jälkeen Kalevi Hämäläinen laskee tyttärensä kanssa kukkaseppeleen Ikaalisten kirkkomaan Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille.

– Minulla ei tietenkään ole mitään muistikuvia isästä eikä elämästä Pyhäjärvellä. Karjalaisuutta on kuitenkin pidetty vankasti yllä, ja isän veljet, setämiehet, olivat hyvin tärkeitä ihmisiä ja apureita uutta elämää rakentaessa.

Äiti ja mummu luotsasivat uutta

Korpilahden ja Oriveden lyhytaikaisten evakkopaikkojen jälkeen Vieno Hämäläisen perhe asettui Ikaalisiin 1948, jonne keskelle umpimetsää raivattiin perikunnalle tila.

– Navetta ja sauna olivat

ensinnä tärkeitä, sitten pienessä lautamökissä asuttiin pari talvea, kertoo edelleen tilaa isännöivä Kalevi; veljensä Pertti asuu Kangasalla.

– Äiti oli polkupyörällä kulkenut pitkiäkin matkoja rakennustarvikkeita hankkimassa. Peltoa raivattiin isän veljien avustuksella. Oli se pikkupojasta jännittävää, kun kantoja ammuttiin, ja joku katerpillarikin oli niitä maasta irrottamassa. Myöhemmin saatiin meidänkin tilalle traktorit ja muita koneita.

Hämäläiset viljelevät tilaa edelleen, että noin 50-päinen sonnkarja saa rehua. Lihantuotantoa varten kasvatettavat sonnit viettävät pihatossa keskimäärin kaksi vuotta.

– Kun auto tulee hakemaan teuraaksi lähteviä sonneja, se tuo samalla uusia pikkuväsiä tilalle.

Tilapidon ohella Kalevi on työskennellyt traktorihommissa, maitoautonkuljettajana ja trukinkuljettajana Siporexin tehtaalla.

Sairaseläkkeelle hän joutui jo varsin nuorena, mutta vakava munuaissairaus ei lannistanut. Päinvastoin kannustus liikuntaan poiki monia kansainvälisiäkin yleisurheilukisoja, jossa eritoten pallonheitto oli Kalevin kuninkuuslaji; SM-, EM- ja MM-mitaleita myöden.

– Munuaissirtoja minulle on tehty viisi, liekö Suomen ennätys.

Nuorena miniäksi karjalaiskotiin

Monen muun evakon tapaan Kalevi Hämäläinen löysi uudelta kotipaikkakunnalta elämäkumppanin. Kalevi ja **Marja Hämäläinen**, o.s. **Pihlajamäki**, vihittiin vuonna 1965.

Marja oli vasta kaksikymppinen, ja äitinsä kovasti huolehti, miten nuori morsian pärjäisi karjalaisperheen miniänä. ”Suomalaisiahan hekin ovat”, oli Marja vastannut.

Yhteiselo alkoi sujua, ja perheet tulivat hyvin toimeen keskenään. Sukulai-

sia tavattiin paljon ja Vieno-mummu kuljetettiin moniin perhejuhliin.

– Minä taidan tuntea Kalevin karjalaiset juuret paremmin kuin Kalevi itse, Marja nauraa.

Anoppi opetti myös karjalaista ruoanlaittotaitoa – tosin karjalanpiirakoiden rypytykseen ei miniä koskaan suostunut. Taito on kuitenkin hypännyt jo kahdelle seuraavalle sukupolvelle: Marjan ja Kalevin tytär **Minna Hämäläinen** tekee kyllä piirakoita, samoin hänen teini-ikäiset lapsensa, 16-vuotias **Arttu Harjuntausta** ja 15-vuotias **Inka Harjuntausta**.

– Lastenlapset ovat hyvin tiedostaneet karjalaista sukutaustaansa.

Hämäläiset veivät pari viikkoa sitten Artun ja Inkan jo toistamiseen mukanaan kotiseutumatkalle Pyhäjärvelle.

– Vaikka Vernitsan kylän taloista ei ole mitään jäljellä, on siellä hyvä käydä.

Talkooavuksi juhlille

Mikkelissä asuvat, mutta osan kesää mummolassa Ikaalisissa viettävät Arttu ja Inka Harjuntausta ovat lupautuneet Pyhäjärvi-juhlille talkootöihin, samoin äitinsä Minna. Arttu myös kantaa ristiä jumalanpalveluksen ristisaatossa.

Vaikka itse ei juuriltaan karjalainen olekaan, Marja Hämäläinen on kuulunut Ikaalisten Karjalaseuraan vuosikymmenet ja ollut mukana edellisillään Ikaalisissa järjestetyillä juhlilla.

Tänä vuonna hän toimii juhlatuomiorikunnan puheenjohtajana, ja yhdessä muun talkooavun kanssa odottaa runsaslukuista juhlayleisöä paikkakunnalle 19.-20. heinäkuuta. Kaikki karjalaisuudesta kiinnostuneet ovat tervetulleita mukaan.

Hämäläisen perhe toivotaakin kaikki lukijat ystävineen tervetulleeksi Pyhäjärvi-juhlille!

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Evakkotaival alkamassa 20.6.1944. Naiset kävelivät karjan kanssa Pyhäjärveltä Käkisalmeen, missä pääsivät junaan.

Nuorison iloittelua kesäjuhlassa Vernitsan koululla 1943.

Tyttärenlapset, vunut Arttu ja Inka Harjuntausta ovat nyt kahdesti olleet taatan ja mummun kanssa Pyhäjärven matkalla. Tässä mennään laivalla kohti Valamon luostarisaarta Laatokalla kesäkuun 2014 lopussa. Kuva: Lea Jokinen.

Kalevi ja Marja Hämäläinen jatkavat edelleen maanviljelystä ja lihakarjan kasvatusta Ikaalisissa tilalla, jonka Kalevin äiti läheisineen raivasi keskelle synkkää metsää.

Kirjakauppias ryhtyy Lotta Lunkreeniksi

Ikaalisten Kirjakaupan yrittäjä **Satu Holma** odottaa ilolla paikkakunnalla 19.-20. heinäkuuta pidettäviä Vpl. Pyhäjärvi-juhlia.

Karjalaisjuurinen Satu pääsee mukaan iltamien esitykseen, johon hänet on pyydetty Lotta Lunkreeniksi Ikaalisten Mieskuoron Tolkkus Boys -kokoonpanon musiikinäytelmään. Lisäksi Satu Holma on kutsuttu juontamaan sunnuntain pääjuhlan.

– Oma karjalaisuuteni sai tärkeimmän sinetinsä viime kesänä, kun ensimmäistä kertaa kävin kotiseutumatkalla Kannaksella, kertoo Satu kynneliin liikututtu.

– Silloin vasta oikein tajusin, että minä todella olen puoliksi karjalainen.

Juurimatka siskon ja serkkujen kanssa

Sadun äiti **Raija Holma**, o.s. **Patrakka**, on juuriltaan Pyhäjärveltä. Isovanhemmat, taata **Tauno Patrakka** oli Rantakylästä ja mummo **Aino Patrakka**, o.s. **Pusa**, Saltsanrannalta.

– Äiti Raija on syntynyt evakkomatalla helmikuussa 1945 Muuramessa. Perhe sijoittui Jämskille, mistä minullakin on monet mukavat lapsuusmuistot karjalaisten keskuudessa. Mummo piti meille tytöille ”piirakkakursseja”.

Raija Patrakka meni naimisiin ikaalislaisen **Sauli Holman** kanssa. Satu on heidän kuudesta lapsestaan vanhin, s. 1966 – sisarus-

sarjaan kuuluvat lisäksi **Suvi, Rami, Juha, Riku ja Sini**.

– Siskoni **Suvi Laiho** ja serkut **Paula Suurnäkki, Päivi Yrjölä ja Esa Patrakka** olivat mukana viime kesän juurimatalla Pyhäjärvellä. Oli hienoa viettää aikaa yhdessä myös serkkujen kanssa, joita minulla on vain nämä kolme kappaletta, enon lapset. Ja olihan matkassa myös monia tuttuja Ikaalisten karjalaisia.

– Isovanhempien kotipaikkojen liepeillä tulivat mieleen vanhat valokuvat, joita suvulla on tallessa. Kauniita paikkoja Karjalassa; sääli, että ne on jouduttu jättämään, mutta täytyy hyväksyä asia, historialle ei voi mitään.

– Hienoa, että Pyhäjärvellä on sellainen paikka kuin Musakan Lomaranta, jota matkalaiset voivat pitää tukikohtanaan.

Facebook tietolähde ja yhteyskanava

Satu Holma lukee Vpl. Pyhäjärvi-lehteä ja seuraa karjalaisuuteen liittyviä keskusteluja Facebookissa.

– FB on hyvä foorumi, siellä on paljon valokuvia, karttoja, tietoa sukututkimuksista ynnä muusta ja kommentteja esimerkiksi tuoreilta kotiseutumatkoilta. Sosiaalisessa mediassa on helppo pitää yhteyttä ja sisältöäkin sinne mahtuu loputtomiin.

– Patrakkan suvun puolelta minulla on ympäri maa-

ilmaa pikkuserkkuja, joiden kanssa tulee pidettyä paljon yhteyttä. Muuten he olisivat ehkä jääneet unhoon.

Parikymppisenä kirjakauppiaksi

Jämskiltä Satu Holma tuli kouluun Ikaalisiin ja päästyään ylioppilaaksi hän ryhtyi pian yrittäjäksi.

– Nuori ja hullu, ei silloin paljon päättä huumannut, toteaa 23-vuotiaana jo kahden omaa kirjakauppaa pyörittänyt tarmonpesä.

– Kotona oli totuttu työntekoon. Isä toimi opettajana ja samalla myös maanviljelijänä, joten työtä maatalossa riitti lapsillekin.

Satu osti 1989 Parkanon Kirjakaupan ja 1990 Ikaalisten Kirjakaupan. Nuoren yrittäjän lainoja takasivat vanhemmat ja kummit **Reino Patrakka**.

– Olen heille kiitollinen, kun he uskoivat minuun ja antoivat mahdollisuuden koittaa siipiäni.

Parkanon Kirjakaupan hän myi pois 1990-luvun loppupuolella; yritys on nyttemmin lopettanut toimintansa. Kirjakauppiaina Sadulla tulee syksyllä 25 vuotta täyteen.

– Erikoisliikkeellä ei ole helppoa tänä päivänä. Kun Tampereelta lähdetään kohti Pohjanmaata, matkan varrella on jäljellä tämä minun perinteinen kirjakauppani Ikaalisissa ja seuraava onkin sitten vasta Seinäjoella.

Kirjakauppias Satu Holma tietää, että erikoisliikkeen tarjonnan pitää olla monipuolinen – kuten esimerkiksi korttivalikoimat.

Kirjojen lisäksi paljon muuta

Hyvin varustetussa kirjakaupassa pitää olla laaja valikoima – ei vain kirjoja, vaan paljon muuta konttoritarvikkeista postikortteihin ja pikkulahjoihin.

– ”Sekatavarakauppa”. Ja mitä ei hyllystä löydy, tilataan ja hankitaan, toteaa Satu Holma, jonka luotuaan erikoisliikkeen juuret juontavat aina vuoteen 1891 ollen näin Pirkanmaan vanhimpia kirjakauppoja. Asiakaspalvelu kuuluu kirjakaupan valtteihin; Sadun yrityksen motto onkin ”Hyvän palvelun monipuolinen erikoisliike”.

Yrityksensä hän on halunnut pitää ns. villinä eli ei

mihinkään kauppakettuun kuuluvana – näin jää vapaat kädet hankkia tuotteita mistä ja keneltä haluaa.

Nykyisin yksinään maanantaista lauantaihin liikettään auki pitävä yrittäjä toteaa, että välillä mielessä käy sekin, pitäisikö vielä vaihtelun vuoksi tehdä jotain muutakin.

– Mutta rakastan työtäni ja viihdyn täällä. Unelmana on kyllä kunnan ruokatunti ja kesäloma.

Jonkin verran lomaa on toki pidettyä ja matkusteltuna; suosikkikohteekseen Satu Holma nimeää Etelä-Amerikan, eritoten Brasilian.

– Siellä on syke, josta pidän.

Suomen suvessa häntä kuljettaa vähinä vapaapäivinä kesäauto, 30-vuotias Chevrolet Corvette.

– Jo 16-vuotiaana päätin, että sellaisen joskus hankin.

Harrastuspuolella Satu Holma on yhdistysaktiivi, eritoten nuorkauppakamarissa ja yrittäjäjärjestössä, myös kameraseurassa ja martoissa.

– Ja varmaankin tuo karjalaisuus tulee jatkossa korostumaan. Olen ylpeä juuristani ja koen ilolla ”velvollisuudekseni” lähteä mukaan Karjalaseuran toimintaan.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Evakkoperhe säilytti murteen ja karjalaiset perinteet

Vpl. Pyhäjärvi-juhlien juhlatuomari ja sihteerinä **Lea Jokinen** tuumaa, että taitavat olla neljännet juhlat Ikaalisissa, joiden talkoojoukoissa hän on mukana.

Aiemmin paikkakunnalla on pyhäjärveläisten kiuhuja vietetty vuosina 1958, 1971, 1981, 1995 ja 2005. Juhlajärjestelyistä päävastuun kantaa Ikaalisten Karjalaseura ry, tukeaan Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö.

Ikaalisten Karjalaseurasaa on noin 65 jäsentä. Vuotuista toimintaa yritetään järjestää jäsenistön toiveiden mukaan: kuten teatteriesityksiä, musiikkitalaisuuksia, virpoja ja retkiä, rentoa yhdessäoloa.

Lea Jokisen omat juuret ovat kummankin vanhempansa kautta Viipurin läänin Pyhäjärven pitäjän Vernitsan kylässä. Äitinsä oli vuonna 1912 syntynyt **Toini Lappalainen**, o.s. **Humala**, ja isä **Aarne Lappalainen**, s. 1905.

Lappalaiset päätyivät Pohjanmaan kautta kouka-

ten Ikaalisiin. He hankkivat Kilvakkalasta maata ja rakensivat sinne uuden elinpiirin. Perheeseen syntyi kaikkiaan yhdeksän lasta, Lea vuonna 1950.

Osmon ja Erkin välissä syntynyt pikku-Erkki on suunnattu pyhäjärvelle. Muut lapset ovat Leena, Esko, Osmo, Erkki, Leo, Seppo, Lea ja Aila. Neljä vanhinta lapsista ehti syntyä Karjalassa Vernitsalla, osa evakkomatkoilla ja kolme nuorinta Ikaalisissa.

Paikkakunnalla oli paljon muitakin karjalaisia evakkoja, joten karjalaisuuden vaaliminen ja yhteys oli vankkaa.

– Äiti säilytti tarkoin karjalan murteensa, ja kokonaisuudessaan kotimme oli ja eli hyvin karjalaisittain. Riisi- tai ohrapuurot ja perunakakkarat leivottiin joka lauantai, kuten myös karjalaiset ruuslimput ja jälkilämmössä haudutettiin lihapotti sunnuntai ruuaksi. Myös muut karjalaiset ruoat olivat tavanomaisia, kuten uu-

Lea Jokinen on saanut elää karjalaisessa evakkoperheessä, jossa murretta ja omia perinteitä ei piiloteltu.

nissa haudutettu ohrapuuro, lanttu- ja muikkukukot.

– Sukulaisiin pidettiin kiinteää yhteyttä; ehkä se juuri oli uusille asuinsijoille joutuneille ihmisille erityisen tärkeää.

Juuret tietoon vunuksillekin

Lea Lappalainen löysi puolisonsa **Mauno Jokisen** Ikaalisista. Perheeseen syntyi kaksi poikaa. Uutta sukupolvea on nyt kasvassa kummallekin, neljä kuusivuotiaiden vunuksien myötä.

– Lastenlapset ovat vielä niin pieniä, ettei heitä ole viety käymään Pyhäjärvellä. Todennäköisesti joskus heidän kanssaan tehdään juurimatka Karjalaan, Lea ennakoii.

Hän on tehnyt työnsä ensi keittäjänä ja uudelleen koulutautumisen jälkeen lähihoitajana vanhainkodilla. Kevättalvella

eläköitynyt Lea nauttii nyt mummun roolista ja muusta vapaa-ajasta. Karjalaseura on yksi kiinnostuksen kohde.

– Pyhäjärvi-juhlia on järjestämässä noin 30 hengen talkooporukka.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Karjalan satakieli Raita Karpo esiintyy pääjuhlassa

Sopraanon sormus on yhä Kyrösjärven pohjassa

Karjalaisuus on tärkeää Raita Karpolle. Tässä hän laulaa äitinsä syntymäpäitään, Metsäpirtin kotiseutujuhlasta Karjalassa 2012. Kuva: Tiina Vehanen.

Sopraano **Raita Karpo**, Karjalan satakieleksi kutsuttu laulajatar, on lupautunut esiintymään Vpl. Pyhäjärvi-juhilla Ikaalisissa. Karpo nousee estradille pääjuhlassa sunnuntaina 20. heinäkuuta. Mitä esitätte silloin?

– Hienoja karjalaisia lauluja, joista moni on minulle sävelletty, kertoo Karpo.

Ikaalinen on hänelle tuttu paikkakunta, jossa hän aikanaan kesäisin vieraili tätiensä, äitinsä sisaren **Iida Pärssisen** luona Vatsiaisten kylässä.

Raita Karpo muistelee mm. kesäisiä lypsyillä käyntejä ja kalareissuja.

– Kävin serkkuni **Elvin** ja Iida-tätini kanssa lypsyillä. Kalastimme myös Kyrösjärvellä ja pudotin sormukseni veteen – se harmittaa vieläkin.

Naapurustossa asui muitakin karjalaisia, kuten **Ukko** Metsäpirtistä.

– Heillä kävin myös kylässä.

Karjalaisuus siirtyi jo äidinmaidossa

Vuonna 1941 syntyneen Raita Karpon, o.s. **Marila**, juuret ovat molempien vanhempiensa puolelta Karjalan kannaksella.

– Äitini **Amanda** o.s. **Tuokko** oli Metsäpirtistä ja isäni Valkjärveltä. Itse olen syntynyt Taipalsaarella.

Sodassa taistellut isä, luutnantti **Risto Marila** kaatui Lemetissä syntymäpäivänään heinäkuussa 1944 tarkka-ampujan luotiin. Äiti ”Manta” eli 96-vuotiaaksi.

Karjalaisuus merkitsee Raita Karpolle paljon; hän sanookin kasvaneensa karjalaisuuteen.

– Kävin Lahdessa Viipurin musiikkiopistoa ja Kannaksen yhteislyseossa keskikoulun. Kirjoitin Saimaan yhteislyseosta Lappeenrannassa. Isäni Mariloitten suvun puolelta olimme hyvin sukurakkaita ja musisoimme yhdessä mielellämme. Äitini Amanda oli taiteen ”kaikniekka”.

Hän mm. maalasi ja kirjoitti paljon runoja. Karjalaisuus on tullut minulle äidinmaidossa. Karjalaisuus on ollut aina läsnä, Raita Karpo summaa.

Esimerkiksi ensikonsertissaan, jossa pianistina toimi **Ralf Gothoni**, Raita Karpolla oli sarja karjalaisia kansanlauluja kanteletta soittaneen **Martti Poken** säestyksellä.

– Olen konsertoinut kanteleen säestyksellä karjalai-

sia kansanlauluja useissa eri maissa. Klassisen laulun rinnalla on aina ollut kansanlaulukonsertit.

Vanhempien tehtävä siirtää karjalaisuutta

73-vuotiaalle taiteilijalle karjalaisuus on kantava voima. Miten arvelette karjalaisuuden jatkuvan nuorempien sukupolvien keskuudessa?

– Murteen puhuminen on tärkeää, karjalaisten täytyy tavata toisiaan ja päästä haastamaan asioista. Karjalan Liitto edistää asiaa hyvin, ja tietysti kaikki Karjalaseurat. Siirtyyhän se karjalaisuus, jos siirretään: eli vanhemmilla on siinä tehtävä.

Kesä-heinäkuun taitteessa Raita Karpo vieraili äitinsä kotiseudulla Metsäpirtissä (nyk. Zaphorozhkoje) siellä järjestetyillä Metsäpirtin pitäjäjuhilla, joita hän oli osaltaan organisoimassa. Pian sen jälkeen hän kävi laulujuhilla Tallinnassa. Joitain esiintymisiä on kesäksi tulossa vielä Pyhäjärvi-juhlien lisäksi.

– Muuten ruoppaan pihaa ja lähdän käymään saarensani Saimaalla, kertoo

Klaukkalassa asuva Karpo. Millaisia ovat toivotuimmat esiintymislaisuudet?

– Sellaiset, joissa on hyvä yleisö.

Hengen paloa ja lahjojen hiomista

Oman uransa huippukohdiksi sopraano nimeää aikansa Suomen Kansallisoopperassa; siellä hän esiintyi ensimmäisen kerran vuonna 1974 **Leevi Mädetojan** säveltämän Pohjalaisten Liisana; Jussi roolin lauloi **Jorma Hynninen**.

– Ja kaikki konsertit ovat olleet huippukohtia; klassiset, hengelliset ja kansanlaulut.

Eri puolilla maailmaa esiintynyt ja karjalaisia tunnelmia tarjoillut Raita Karpo arvostaa kovasti myös vuonna 2008 Karjalan Liiton myöntämää Pro Carelia -mitaliaan.

Entä mitä haluaisitte sanoa nuorille, jotka haaveilevat esiintyvän taiteilijan urasta?

– Ensin pitää olla hengen palo ja lahja. Ja sitten lahjoja pitää kehittää.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Musiikkitieteen tohtori hoitaa kanttorit hommat

Kanttoriksi pitäjäjuhille Ikaalisiin on saatu Pyhäjärvi-juurinen **Atte Tenkanen** Turusta. Hänen isänsä **Tuomo Tenkanen** on syntynyt Vpl.Pyhäjärven Vernitsassa, ja asuu nykyisin asuu Keravalla.

– Isällä on paljon omia valokuvia elämänsä ajalta, jotka kertovat yhden mielenkiintoisen tarinan suvun juuriltaan karjalaisen miehen elämästä. Olemme vaimoni kanssa myös haastatelleet häntä hänen elämänsä vaiheistaan. Kuuluuhan niihin mm. evakkomatka ja kokemus sotalapsena elämisestä Tukholmassa.

Atte itse on syntynyt Helsingissä 1965.

– Koulut kävin Keravalla, mutta valmistuin kanttoriksi ja musiikin maisteriksi Kuopiosta Sibelius-Akatemiasta vuonna 1992.

Musiikkitieteestä hän väitteli Turun yliopistosta 2010.

– Väitöskirjassa käsittelin tietokoneavusteista musiikkianalyysia, ja kehitin uuden menetelmän, josta väitöskirjan nimi Vertailujoukkoanalyysi.

Urkujensoitto ja säveltäminen myös harrastuksena

Atte Tenkanen on toiminut Turun Martinseurakunnas-

sa syksystä 2010. Sitä ennen hän on työskennellyt kanttorina mm. Turun Mikaelissa ja Vehmaalla.

– Opiskelen nyt urkujensoittoa ja urkopedagogiikkaa Naantalin kanttorin ja urkuri **Kari Vuolan** johdolla Turun AMK:ssa pitääkseni itseni soittokunnossa, Tenkanen toteaa.

Harrastuksikseen hän lukee nykyään lähinnä säveltämisen ja urkujensoiton.

Tenkasen perheessä on kahdeksan lasta, nuorin eli **Ada** 7-vuotias, viisi lapsista on jo täysi-ikäisiä.

– Kaksi heistä eli **Tuomas** ja **Aino** opiskelevat musiikkia ammatiksi, ja kolmaskin eli **Eeva**, joka menee lukion viimeiselle, haluaa ammattimuusikoksi. Vanhin poika **Niilo** opiskelee maisema-arkkitehtuuria ja **Maria** fysiikkaa. Ehkä nämä valinnat jossain määrin heijastelevat omiakin kiinnostuksen kohteita.

– Nykyään vanhemmat lapset ovat minulle enemmänkin kollegoita kuin lapsia, tuumaa Atte.

Myös teini-ikäiset **Elisa** ja **Linnea** ovat kiinnostuneet taiteista. Elias kirjoitti jo viisivuotiaana runokirjan ja kirjoittelee edelleen, Linnea harrastaa elokuvien tekemistä.

Atte Tenkanen musisoimassa Turussa Martinkirkossa.

Sukuseuratoiminta vahvistaa identiteettiä
Kotiseutumatkalla Pyhäjärvellä ja Vernitsassa Atte Tenkanen on käynyt kolme kertaa 2000-luvulla.

– Karjalaisuudessa näen usein ominaisuuksina mm. sitkeyden ja välittömyyden.

Jo vuosia hän on ollut Tenkanen-Tengén -sukuseuran hallituksen jäsen.

– Myös vaimoni **Salla**, joka harrastaa sukututkimusta, on sukuseuramme hallituksessa nykyään, vaikka onkin syntynyt turkulainen, eikä hänellä ole välittömästi karjalaisia juuria. Tosin hänen vanhin löytämänsä esi-isä on Tuupovaaran Konnunniemestä.

– Lapsena lueskelin v. 1970 julkaistua sukuseu-

ramme ensimmäistä sukukirjaa. Kiinnitin huomiota mm. siihen, että suvussamme oli ollut ja on kantoreita. Olin itse aloittanut Keravan seurakunnan lapsikuoron laulajana v. 1974. Jossain määrin tämä ehkä vaikutti urapäätökseeni. Suvun asioita käsittelevät kirjat (toinen v. 1992) ovat kyllä vaikuttaneet omaan

identiteettiin vahvistavasti, toteaa Tenkanen, joka hoitaa kanttorin tehtävät Ikaalisten kirkossa niin Muistojen illassa kuin juhlaimesussa ja toimii myös pääjuhlassa säestäjänä.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Karjalan Liiton toiminnanjohtaja kiittää vuosikymmenten takaisia aktiiveja: On ollut suurta viisautta ryhtyä järjestämään pitäjäjuhlia

Vpl. Pyhäjärvi-kihujen pääjuhlan juhlapuhujaksi 20.7. Ikaalisiin saapuu Karjalan Liiton toiminnanjohtaja **Satu Hallenberg**. Kevästä 2007 liittoa luotsannut Hallenberg näkee, että karjalaiset pitäjäjuhlrat ja muut yhteiset tilaisuudet ovat suuri voimavara.

– Karjalaisten yhteisöllisyys korostuu näissä tilaisuuksissa, niistä saadaan iloa ja voimaa. Saamme olla kiitollisia, että kulttuuriperintöämme ja historiaamme on näiden juhlatilaisuuksien myötä siirretty eteenpäin. Vanhemmalle polvelle on tärkeää vanhojen tuttujen tapaaminen, ja nuoremmille saada tietoa taustoistaan.

Sukutaustaltaan Lumivaarasta oleva Hallenberg kertoo, että hän lähti 1980-luvulla Karjala-toimintaan mukaan kummitähtinsä kannustamana. Valintaansa Karjalan Liiton toiminnanjohtajan tehtävään hän on aina arvostanut suuresti – työsarkaa on paljon, mutta aktiivinen kenttäväki ja karjalainen yhteisöllisyys palauttavat.

Pitäjäjuhlilla pitkät perinteet

Karjalaisia pitäjäjuhlilla ryhdyttiin viettämään jo pian sotavuosien jälkeen. Ikaalisissa pidettävät Pyhäjärvi-juhlat ovat järjestyksessään jo 68:nnet.

– Kun karjalaisjärjestöt organisoituivat pian sotien jälkeen, niillä oli suurta viisautta alkaa järjestää pitäjäjuhlja.

Kesäkuussa on ilmestynyt teologian tohtori **Jaakko Ripatin** kirja ”Karjalan luterilaiset seurakunnat evakossa 1939-1949”, joka käsittelee Karjalasta evakoon joutuneiden seurakuntien historiaa.

– Seurakunnat olivat merkittävässä roolissa siirtokarjalaisten elämässä. Seurakunnat olivat myös mukana siinä, kun näitä pitäjäjuhlja käynnistettiin, kiittelee Hallenberg.

Kaksipäiväisillä Vpl. Pyhäjärvi-juhlilla näkyy edelleen hengellisen elämän merkitys; juhliin kuuluu perinteiseen tapaan kirkossa pidettävä muistojen ilta sekä pääjuhlapäivän aavaa jumalanpalvelus ehtoollisen viettoineen.

Perinteitä ja uutta käsi kädessä

Silloin tällöin karjalaisia pitäjäjuhlja on kritisoitu liian kaavoihin kangistuneiksi, ja on toivottu uudistuksia juhlien kulkuun. Toiminnanjohtaja Satu Hallenberg tuumaa, että perinteet ja muutokset voivat hyvin lyöä kättä karjalaisten tapahtumissa. Tämä näkyi mm. viikkoa ennen juhannusta järjestelyillä Karjalan Liiton valtakunnallisilla kesäjuhlilla Lappeenrannassa.

– Saadun palautteen mukaan juhlapuheet koetaan edelleen hyvin tärkeiksi. Niitä ensinnä kiitettiin; puheet toimivat keskustelun herättäjinä ja jokainen voi kohdallaan miettiä, mitä karjalaisuus ja siihen liittyvät asiat itselle merkitsevät.

– Juhlille voi liittää tietysti hyvin monenlaisia elämyksiä ja erilaisia esiintyjä. Lappeenrannassa esiintyi mm. Karjala-juurinen **Pave Maijanen**. Ohjelmassa oli myös lappeenrantalaisten lasten ja nuorten taideopetusryhmän esitys, joka oli juhlaamme sävelletty ja sanoitettu, avajaisissa esitetty laulu kertoen lapsenlapsen ja evakkovaiheet kokeneen mummon suhteesta. Esi-tykseen sisältyi myös taidokasta akrobatiaa.

– Käsitteäkseni myös Pyhäjärvi-juhlissa huomioidaan eri sukupolvet ja juhla tarjoaa erilaisia aktiviteetteja ja kaiken ikäisille. Juhlsta voidaan tehdä hyvin moninainen ja antoisa eri sukupolvien yhteistyöllä.

Kenttäväen näkemykset tärkeitä

Karjalan Liitto on satojen karjalaisyhteisöjen kattojärjestö, perustettu heti talvisodan jälkeen vuonna 1940. Toimintaa pyöritetään Helsingin vuonna 1974 rakennetulta Karjalatalolta käsin.

– Liiton organisaatio ja työntekijämäärä on suhteessa hyvin pieni toiminnan laajuuteen. Tärkeää onkin ”kentän” aktiivisuus ja vuoropuhelu, mitä olemme halunneet korostaa mm. Karjalan Liiton piirijärjestöjen ja muiden yhteistyötahojen kanssakäymisellä.

Satu Hallenbergin toiminnanjohtajakaudella on läpikäyty kolmet ns. piirikierrokset, joissa eri puolilla Suomea toimivat aktiivit ovat voineet kertoa Karja-

lan Liitolle näkemyksiään. Karjalan Liiton tulevaa toimintaa pohjustavan strategian ovat tehneet liiton jäsenet, strategian kirjuriina toimi yhteiskuntatieteiden tohtori **Juhani Wiio**.

– Strategioita on hiottu juuri näiden karjalaisjärjestöjen kanssa käytyjen keskustelujen ja toiveiden pohjalta; mistä kannattaa pitää kiinni, mitä muuttaa, mitä uudistaa. Jäsenkuntamme on motivoitunutta, sitoutunutta, luovaa ja aktiivista, kiittelee toiminnanjohtaja.

Lomalla pitää ladata akkuja

Satu Hallenberg viettää parhaillaan kesälomaa – vaikkakin tarvittaessa piipahtaa hoitamassa kiireellisiä asioita Karjalatalolla Helsingin Käpylässä ja vastailee myös joihinkin puheluihin – kuten tähän Vpl. Pyhäjärvi-lehden haastatteluun.

– Sähköpostia yritän lomilla ja vapaapäivinä välttää, etten olisi aina töissä. Omia akkuja on välillä ladata.

Hallenbergin lomaan kuuluu arkisia askareita:

– Asun neljän perheen rivitalossa, ja tänä vuotta rivarimme lautaverhousta olemme talkoilla maalanneet. Terassin lattiaa pitää vielä kunnostaa, ja aion myös ommella aurinkotuoleihin uusia suojia ja öljytä kesäkalusteita.

Ikaalisissa pidettävä juhlapuhe on myös vielä työn alla.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Satu Hallenberg Pyhäjärvi-juhlilla 2007 Tampereella.

Karjalan Liitto on perustettu jo 1940

Karjalan Liitto on karjalaisen kulttuurin harrastus- ja kansalaisjärjestö. Karjalan Liitto on keskittynyt karjalaisen kulttuurin esillä pitoon, säilyttämiseen ja uudistamiseen.

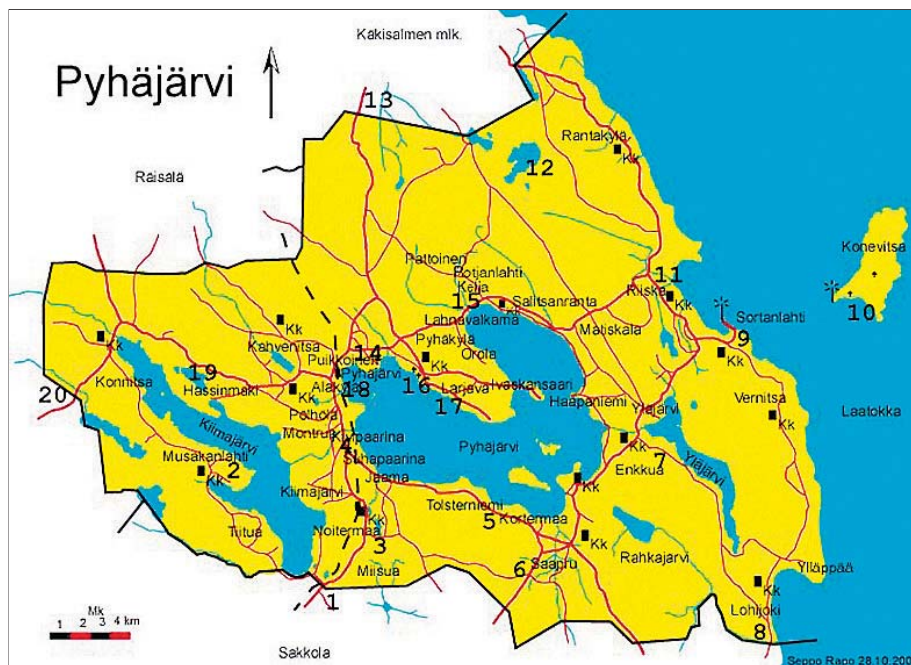
Karjalan Liittoon kuuluu 15 piiriä, Karjalaisten Pitäjähdistysten Liitto ja Karjalaisten sukuyhteisöjen liitto sekä yli 400 jäsenyhdistystä eri puolilla Suomea ja ulkomailla. Henkilöjäseniä yhdistyksissä on yli 30.000.

Lisätietoja internetistä www.karjalanliitto.fi.

Noin 8000 asukkaan Pyhäjärvi Vpl sijaitsi Karjalankannaksella Laatokan rannalla. Konevitsan luostari-saari kuului myös pitäjän alueeseen. Pyhäjärvi oli vankka ja vakavarainen maatalouspitäjä, toiseksi tärkein elinkeino oli kalastus. Teollisuus rajoittui muutamaa myllyyn, sahaan, nahkaverstaaseen ja puusepän-verstaaseen. Käsitöläisiä – räätäleitä, suutareita, seppiä, kirvesmiehiä, nikkareita, muurareita, maalareita, salvureita – oli pitäjässä omasta takaa.

Pyhäjärvellä oli Kannaksen kuuluisin lahjoitusmaahovi Taubilan kartano, pyhäjärveläisittäin Touvilan hovi. Sen omisti vuodesta 1918 lähtien kauppaneuvos **Karl Fazer**. Sama Fazer, jonka nimikirjoitus on yhä vielä suklalevyjen päällyspaperissa. Taubilan kartanon kaunis ja historiallisesti arvokas päärakennus tuhoutui sodan aikana. Myös Pyhäjärven kirkko

Pyhäjärvi oli maatalouspitäjä

paloi talvisodan jälkeen 15.3. suomalaisten syyttämänä ennen lopullista poistumista kotiseudulta.

Nykyisin Venäjällä hallintoalueen nimi on Plodovoje. Pyhäjärveläisyyttä vaaliva Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö-

on perustettu Vammalassa 25.4.1948. Nimi oli vuoteen 1998 saakka Pyhän-Säätiö.

Vpl. Pyhäjärven kylillä nimikirjoja Kiimajärvestä Pöhlölään

Viipurin läänin Pyhäjärvellä oli viimeisten kirkonkirjojen mukaan 46 kylää, summasi rovasti **Kaarle Viika** (Vpl. Pyhäjärvi-lehti 5/2001). Kylien nimikirjo on komea:

Alakylä, Enkkua, Gorkkala, Haapaniemi, Hasinmäki, Heinsaari, Ivaskensaari, Jaama, Kahvenitsa, Kalamaja, Kelja, Kiimajärvi, Kivipäärina, Konevitsa, Konnitsa, Kostermä, Kunnianiemi, Lahnavalkama, Larjava, Lohijoki, Matiskala, Mii-sua, Montrua, Musakanlahti, Noitermaa, Orola, Passi, Pattoinen, Porsaanmäki, Puikkoinen, Pyhäkylä, Pöhlölä, Rahkajärvi, Rantakylä, Riiska, Rotjanlahti, Ryhmäkylä, Saapru, Sortanlahti, Suhapäärina, Tiitua, Tolsterniemi, Valkeamäki, Vernitsa ja Yläjärvi.

Kansallispuvun ja kansanpuvun päivä Pyhäjärvi-juhlilla sunnuntaina 20.7.

Juhlavien kansallispuvujen käyttö juhlatilaisuuksissa on vähentynyt. Suomalaiset kansallispuvut ovat erittäin taidokkaita käsityön näyttöjä. Nyt kannustamme tuulettamaan puvut ja pukeutumaan niihin Vpl. Pyhäjärvi-juhlilla Ikaalisissa. Juhlatoimikunta haluaakin nimetä sunnuntaipäivän 20.7.2014 kansallispuvun ja kansanpuvun päiväksi.

Pyhäjärven kansallispuvun (kuvassa) on koonnut vuonna 1935 filosofian maisteri **Tyyni Vahter** (1886-1966). Puvun esikuvamalleina olivat paikkakunnalta Kansallismuseoon tallennetut kansallispuvut. Pyhäjärven puku on ns. äyrämöispuku. Tarkempaa tietoa puvusta saa Pyhäjärven nettisivuilta, jonne kansallispuvutietoutta on koonnut Pyhäjärvi-Säätiön asiamies **Pirjo Kiiala**.

Vpl. Pyhäjärven kansallispuvuun liittyy monta yksityiskohtaa ja tarinaa. Kerrotaan esimerkiksi, että hameen sentin levyinen pliseeraus tehtiin siten, että kostea hamekangas poimutettiin pöydälle tai muulle sileälle pinnalle, päälle pantiin aitan ovi tai muu leveä lauta ja sen päälle kivi painoksi. Jos joku halusi esiintyä kirkolla oikein muodikkaana, hän saattoi veneellä tullessaan tuoda hameen pystykirnussa, jotta poimut pysyivät terävinä.

Alushameet tulivat kansallispuvuun 1800-luvun puolivälissä. Nykyisin alushameeseen voi ommella taskun ja alushameen päälle voi myös kiinnittää nauhaan ommellut paritaskut. Näin voi kuljettaa kukkaron ja nenäliinan, ohuen sadetakin ja pienen kamerankin mukanaan.

Alushameet olivat sopivia päällyshameiksikin, niinpä pitkällä venematkoilla naiset käyttivätkin vain alushametta säästäten näin pukunsa pliseerauksia.

Kansallispuvun vyöhön ripustetaan koristeellinen, koukullinen vyöliispyörä, josta riippuvat nahkainen kukkaro, jonka suunauha on koristeltu lasi- tai posliinihelmillä, puukko tuppineen, sekä vaskinen neulaputki (neulikko). Kihujuhlissa tyttö saattoi kii-rehtiä kosintaa lähestymällä mieleistään poikaa tyhjä tuppi vyöllään sanoen: ”Onko veistä vierahalla – tässä on tuppi tyttärellä?”. Mikäli tyttö oli mieluisa, poika pisti puukonsa tytön tyhjiin tuppeen.

Karjalainen perimätieto kertoo myös, että nopein sulhasehdokas kirkonmenojen (kihujen) jälkeen ehti saada puukonsa tytön vyöteisillä olleeseen tyhjiin tuppeen, mutta muutkin tarjotut puukot otettiin talteen ja vietiin tytön kotituvan seinään. Määräpäivänä saivat kosijat tulla katsomaan, kenen puukko oli pantu pystyyn peräseinälle. Ovensuussa olleet hylätyt puukot sai hakea vähin äänin pois.

Kansallismuseon lisäksi Sastamalan seudun Museossa on Pyhäjärven naisen kansallispuvu, jonka 6.6.1959 on sinne lahjoittanut liikkeenharjoittaja **Elsa Karkkainen** (Sortanlahti). Puku on Elsan itse valmistama. Elsa piti hattuliikettä Käkisalmissa ja sittemmin Jyväskylässä.

Sukuseminaari kutsuu

Vpl. Pyhäjärvi-juhlissa Ikaalisissa 19.7.2014 järjestetään jälleen suku- ja kotiseudun historiasta kiinnostuneille sukuseminaari.

Tapahtumassa tarjotaan jälleen kiinnostavaa tietoa Vpl. Pyhäjärven menneisyydestä sekä ajankohtaista tietoa sukututkimuksesta. Seminaari järjestetään Keskustan koululla Ikaalinen-salissa, osoitteessa Koulupolku 4. Tapahtuma alkaa klo 12:00.

Tapahtuman pääluennoitsija, FT **Mika Sivonen** pureutuu 1500-1600-lukujen väestömuutokseen Käkisalmen läänissä, johon myös Pyhäjärvi tuolloin kuului.

Luennossa käsitellään laajemmin niitä vaiheita ja kehityskulkuja Ruotsin valtakunnan valloitus- ja uskonpolitiikassa, jotka aiheuttivat aiemmin Venäjän valtakuntaan kuuluneen Käkisalmen läänin siirtymisen Ruotsin alaisuuteen ja sen talonpoikaissäestön laajamittaisen vaihtumisen ortodoksisista kanta-asukkaista luterilaiseen savakko- ja äyrämöisväestöön.

Tapahtumassa tutustutaan myös sukututkimuksen ajankohtaisiin kysymyksiin. Tällä kertaa esiin nousee aktiivinen Pärssisen sukuseura ry, jonka kokeimuksista sukukirjaprojektissa ja DNA-tutkimuksesta sukhistorian selvitystyössä tulee kertomaan **Antero Pärssinen**.

Antaako juuri DNA-tutkimus kannakselaisille suvulle lisätietoa siitä, mistäpäin esi-isiä on 1500-1600-lukujen väestönvaihdojen aikaan muuttanut?

Seminaarin yhteydessä on jälleen mahdollisuus suku- ja koulupiiritapaamisiin.

Tilavarauksia tapaamisia varten ottaa vastaan **Lea Jokinen**, puh. 040 7342865, lea.jokinen@ippnet.fi.

KALLE PAKARINEN

Tervetuloa mukaan sukuseminaariin! Osallistujilta peritään järjestelykuluihin 10 euron pääsymaksu, joka sisältää piirakkakahvit.

Vernitsan kyläsaarni

Ohessa on 8.8.2007 kuvaamani, aikanaan Vernitsan kansakoulun pihalla kasvanut saarni. Puu on lännestä katsoen hyvin oma-muotoinen, muistuttaa Afrikan karttaa tai pääkalloa. Puu kasvaa yhä samalla paikalla tänäänkin.

Kaikki mitä kylän asutuksesta on jäljellä – siis kivijalat – löytyvät pitkulaisista maakasoista kylätien itäpuolelta.

Kyse on metsän reunasta, joka kuvassa näkyy ikään kuin horisontissa.

Kuulemani mukaan ti-hutyö on tehty 1950-luvulla puskutraktoreilla, tarkoituksena on ehkä ollut tehdä paikalle lentokenkä.

Kylätietä pystyi kulkemaan vielä 2007 vuonna 10 hengen pienoissussilla.

MATTI KOUVO

KILPAILUKUTSU VPL. PYHÄJÄRVEN V.- JA U.-SEURA ”KAIUN” MUISTOVIESTI

Aika ja paikka: la 19.7.2014 klo 11.00

Ikaalisten Keskusurheilukenttä

Matka, joukkueet ja osuudet:

Viestin kokonaismatka on 1000 m.

Ilmoittautuminen:

Kirjallisesti 11.7.2014 (viimeinen postileima) mennessä; Matti Äijö

Luomajärventie 100, 39530 Kilvakkala

Puhelin 050 67200

sähköposti; matti.ajio@ippnet.fi

Ilmoittautumismaksu 20 e/joukkue.

Maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä

Ikaalisten Karjalaseuran tilille

FI42 5070 0450 0487 84.

Viitteeksi: Kaiun Muistoviesti.

Kts. edellinen lehti

Lohikeittoa ja karjalanpaistia

Juhlaväki saa syödäkseen lauantaina lohikeittoa (7 euroa) ja sunnuntaina karjalanpaistia lisukkeineen (12 euroa).

Ruokahuollosta vastaava **Sirpa Kuivalainen** on laatinut menun:

La 19.7.
kirjolohikeitto
leipä ja levite
vesi ja kotikalja

Su 20.7.
keitetyt munat ja silliä
karjalanpaisti
perunat
kasvisgratiini
tuoresalaatti
marjakiisseli ja maito
leipä ja levite
vesi ja kotikalja

Sirpa Kuivalainen vastaa juhlien ruokahuollosta.

Virolahti 19.7.2014 Evakkovaellus

Valtakunnallinen evakkovaellus järjestetään tänä vuonna kahdeksannen kerran. Virolahdella pidettävä tapahtuma on muistovaellus, joka kunnioittaa evakkotielle joutumista 70 vuotta sitten. Evakkovaelluksella kävellään noin kahdeksan kilometrin matka ja samalla eläydytään evakkoon lähdön tunnelmiin.

Evakkovaelluksen järjestävät Virolahden Karjalaseura ry. ja Evakkolapset ry. yhteistyössä eri virolahtelaisien järjestöjen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Ensimmäinen Evakkovaellus pidettiin Virolahdella kesäkuussa 2006. Viime kesänä Evakkovaellus Kangasalalla keräsi ennätysmäärän vael-tajia, joita oli yli tuhat.

Lisätietoja Virolahdella Liisa Hanski 040 744 75 61, Kaisu Rokka 040 744 80 35, Evakkolapset Lauri Kosonen 0400 259 005, Anne Kuorsalo 040 524 52 93.

Ryhmiä toivotaan ilmoittautuvan 16.7. mennessä Sirkka-Liisa Kouki 0500 553 338 tai liisa.hanski@saunalahti.fi. Majoitusta voi kysyä Harjun oppimiskeskus 044 739 40 40

Lisätietoja www.evakkovaellus.fi

www.leppakoski.fi
www.energiakauppa.fi
puh. 03 45 031

Kestäviä
energia-
ratkaisuja
muuttuviin
tarpeisiin

Tervetuloa
juhlille Ikaalisiin

Parturi-kampaamo
Marja-Liisa Salo
p. 03-4586459

ISÄNNÖITSIJÄ
TALOYHTIÖNNE
PARHAAKSI!

Järkevä päätös on
antaa taloyhtiön
isännöinti osaaviin
ja luotettaviin käsiin.
Ota yhteyttä, kun
tarvitset ammatti-
taitoista isännöintiä.

Tee tarjouspyyntö
kotisivuiltamme
www.ikkoy.com

Vanha
Tampereentie 14-16
39500 IKAALINEN
(03) 457 220

AUTO, VENE YMS.
SÄILYTYSPALVELUA
Vuokrataan teltoja,
bajamajoja yms.

SNOW RACING OY.
Raimo Mansikkamäki
Jämijärvi
puh. 0400 122889

Myös mökkitalukkari palveluita

*Tervetuloa
Ikaalisten
seudulle –
yrityksemme
palvelevat
juuri sinua!*

Satapirkan OP

Ikaalinen • Karvia • Parkano

Hyvän palvelun monipuolinen erikoisliike torin kupeessa

**IKAALISTEN
KIRJAKAUPPA**

Vanha Tampereentie 10
Puh. (03) 458 8240
www.ikaalistenkirjakauppa.fi

Värисilmä
Ikaalinen

varattu

TILAUSLIKENNE
Timo Tuomisto Ky

LAADUKKAAT TILAUSAJOT JA RYHMÄMATKAT
TASOKKAILLA 16-59 PAIKKAISILLA BUSSEILLA.

010 231 0580

www.timotuomisto.fi

tilausliikenne@timotuomisto.fi

Star Jeans

Q-KENKÄ

Läykinkatu 1, IKAALINEN puh. 03 448 1732 MA-PE 9-18 LA 9-14

Pitäjäjuhlilla Ikaalisissa saatavana myös

Pyhäjärvi-tuotteita ilman postikuluja!

(Huom: käteismaksu, pankkikortin käyttömahdollisuutta ei ole)

Pyhäjärvi -tuotteet

* **Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki.** 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkua ajoilta kuin eri paikkakunnilla pidettyistä juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa + postikulut.

* **Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi** v. 1989 ilmestynyttä kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historiaisuus entisestä kotipitäjästämme sekä muresanasto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

* **Isännänviiri** (suunnittelu Kaarle Viika) koko 45x400 cm. Hinta 75 euroa + postikulut

* **Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari** (suunnittelu Kaarle Viika) 42 euroa + postikulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki vaakunapaita, jota saatavana väreissä valkoinen, helmenharmaa ja musta. Edullisesti esim. lahjaksi ja asuksesi tuleville kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa sekä V- että pyöreällä kaulaukolla, helmenharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M, L, XL, XXL ja XXXL. Koot S, M, L, XL hinta 15 e/kpl ja koot XXL ja XXXL 20 e/kpl. Mustia paitoja on jäljellä vain muutamia hajakokoja – mutta tilaamme sitä lisää myöhemmin. **Dokumenttielokuva** Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elokuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl, tuote tilapäisesti lopussa. Teetämme siitä lisäkappaleita myöhemmin.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl.

Postitettaessa lähetyksiin lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisako@gmail.com (huom. muuttunut sähköpostiosoite).

Myymme tuotteitamme myös Pyhäjärvi-juhlilla Ikaalisissa.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Mekin palvelemme sinua

PAULAN KONDIKTORIA OY

Soutajantie 2 39500 Ikaalinen

KOIVISTON KOTILEIPOMO KY

Kamraatintie 7 39500 Ikaalinen

JSP KOSKELA OY

Rakentajan ja sisustajan tavaratalo
Kolmen Airon katu 1539500 Ikaalinen

IKAALISTEN APTEEKKI

Vanha Tampereentie 1 539500 Ikaalinen

SILMÄASEMA SYRJÄNEN

Ikaalinen ja Parkano
Vanha Tampereentie 14-16, Ikaalinen

LOMAHOTELLI JÄMI

Jämintie 65 938800 Jämijärvi

JÄMIJÄRVEN

KUKKA- JA HAUTAUSPALVELU

Jämijärventie 22 A 38800 Jämijärvi

Pyhäjärvi-juurinen Matti Äijö johtaa Ikaalisten kaupunginhallitusta Karjalaiset ovat aktiivisesti mukana luottamustoimissa uusilla asuinsijoillaan

Ikaalisissa kesäkuussa 60 vuotta sitten syntynyt **Matti Äijö** on monen muun siirtolaissuvun jälkeläisen tavoin sulautunut kiinteästi perheen uusille asuinsijoille.

Nyt hänellä on menossa Ikaalisten kaupunginvaltuustossa yhdeksäs kausi – eli siis jo 36 vuotta luottamustoimia on takana, josta kaupungin hallituksessa 28 vuotta, nyt toinen kausi hallituksen puheenjohtajana. Lisäksi monet maakunnalliset luottamuspaikat ovat kutsuneet miestä vuosikymmenten aikana.

Keskustapuolueen luottamushenkilö Matti Äijö tuumaa, että suoranainen ihme on se, kuinka hyvin karjalainen heimo on sulautunut ja sopeutunut paikallisen väestön joukkoon.

– Kiitos suvaitsevuudesta kuuluu varmasti niin ”perusväestölle” kuin meille karjalaistaiselle välle. Tälle antaa entistä suuremman arvostuksen, kun katselee ja kuuntelee uutisia maailmalta, missä eri us-

kontokunnat ja -kansallisuustaisat käyvät sotaa keskenään maansa rajojen sisällä.

Hyvästä yhteistyöstä Ikaalisissa on Äijön mukaan osoituksena monien karjalaisjuuristen samaa luottamus eri toimintoihin.

Kansan valitsemia kaupunginvaltuuston jäseniä Pyhäjärvi-juurisista ovat olleet ainakin **Heikki Äijö, Pentti Lappalainen, Veikko Huuska, Pirkko Haavisto** ja tällä hetkellä **Aimo Salo, Petri Jokinen** ja Matti Äijö.

Heistä kaupunginhallituksessa ovat vaikuttaneet Lappalainen, Huuska, Haavisto, sekä nykyisessä hallituksessa Salo ja Äijö.

Työtä Ikaalisten kehittämiseksi

Urheilussa ja muidenkin kulttuurien mitteloissa menestyneen Matti Äijön oma poliittinen ura alkoi osittain vahingossa, kun häntä pyydettiin valtuustoehdokkaaksi, ja hän tulikin heti hyvällä äänimäärällä valittua.

– Työni ja harrastuksieni tiimoilta tapaan paljon ihmisiä ja vuorovaikutus heidän kanssaan on siivittänyt nyt jo viidelle vuosikymmenelle yhteisten asioiden hoitamisessa. Minä uskon, että me pyhäjärveläisten jälkeläiset olemme Ikaalisissakin paikkamme vakiin-

nuttaneet ja tulevaisuudessakin meihin luottamusta riittää. Me olemme sitoutuneesti kaupunkiamme kehittäneet ja sen parhaaksi työtä tehdään jatkossakin, Äijö vakuuttaa.

Matti Äijö on syntynyt Ikaalisissa 16.6.1954. Koulutukseltaan hän on metsätalousinsinööri, töissä Suomen metsäkeskuksen Pirkkanmaan alueyksikössä. Isänsä **Heikki Äijö** (7.2.1917-4.1.1998) oli lähtöisin Pyhäjärven Vernitsalta ja äiti **Aune** Ikaalisista (1.5.1916-7.2.2005).

Metsänhoito käy hyötyliikunnasta

Matti Äijö asuu synnyinkodissaan ja viljelee sen peltoja ja hoitaa tilan metsiä.

– Urheilu ja liikunta on ollut osa elämää lapsesta alkaen; hiihto, suunnistus, metsätaito ja muut kestävyyslajit. Nyt hyötyliikunta, kuten metsätyöt, taimikonhoito ja polttopuiden teko.

Kiinnostus karjalaisiin juuriin syttyi parikymppisenä.

– Lapsena en oikein tunnustanut omia karjalaisia sukujuuria, mutta parikymppisenä sen alkoi ymmärtää. Itse olen kokenut karjalaisuuden vahvuutena, sen jälkeen kun ymmärsin, kuinka tyhjää ja vaikeasta tilanteesta omat vanhempaini meitä lähtivät kasvattamaan tähän yhteiskuntaan.

Metsien mies on monessa mukana, vaikkapa tervahautaa sytyttämässä.

Matti Äijö pitää Ikaalisten kaupungin puolesta tervahaudon Pyhäjärvi-juhliilla.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Mummulta rokotusta karjalaisuuteen

Ikaalisten kunnanvaltuuston jäseniin kuuluu puoliksi Karjala-juurinen, 43-vuotias **Petri Jokinen**. Hänen sukujuurensa ovat äitinsä **Lea Jokisen** ja tämän vanhempien **Aarne** ja **Toini Lappalainen** kautta Pyhäjärven Vernitsalla. Isä **Mau-no** Jokinen on Ikaalisista.

Karjalaisuuttaan Petri Jokinen kuvailee seuraavasti:

– Sain rokotuksen karjalaisuuteen mummuni kautta pikku poikana. Mummu piit huolen, että paikat sieltä päin kävivät tutuiksi, vaikkain itse siellä silloin käynytään.

Nyttemmin hän on kerän käynyt kotiseutumatkalla Karjalassa.

– Ajatuksissa on käydä vielä toistekin, miettien sillä matkalla enemmän käytyjen taistelujen kautta menneitä tapahtumia. Suomen historia ja varsinkin sotahistoria kaikessa älyttömyydessään on aina kiinnostanut, Petri Jokinen toteaa.

Perheen kanssa takaisin Ikaalisiin

Jokinen on nuorempana työskennellyt merillä, sen jälkeen automaatioinsinöörin töissä ja nyt muutaman vuoden sähköalan yrittäjänä. Harrastuksiin kuuluu mm. jää- ja pallopelejä sekä palokuntatoimintaa.

Ikaalista hän kuvailee hyväksi paikkakunnaksi asua.

– Olen asunut Ikaalisissa nuoruuteni ja muutin tänne tuttuun ympäristöön perheeni kanssa kolmisen vuotta sitten. Koen pikkupaikkakunnan turvallisemmaksi ja vapaammaksi ympäristöksi lapsille kuin suuret kaupungit.

Perheeseen kuuluu puoliso **Nanna** ja kaksi alle kouluikäistä lasta, **Jooseppi** ja **Fanni**.

Ikaalisten kunnanvaltuustoon Petri Jokinen sanoo päätyneensä sattumien kautta.

– En koe itseäni kovinkaan poliittiseksi henkilök-

si. Halu vaikuttaa yhteiskunnallisiin epäkohtiin sai kuitenkin lähtemään mukaan kunnallishallintoon päättäjäksi, sanoo Perussuomalaisen puolueen valtuutettu.

Petri Jokinen on myös teknisen lautakunnan jäsen ja Saskyn (Sastamalan koulutuskuntayhtymä) tarkastuslautakunnan jäsen.

Mukaan Pyhäjärvi-juhli

Pyhäjärvi-juhliilla Petri Jokisen tehtävänä on ainakin toimia airueena patsaalla.

Miten aiot karjalaisuutta siirtää eteenpäin?

– Omille lapsilleni tulen viemään taustoja ja Suomen historiaa sitä mukaan he alkavat kiinnostua ympäristöstään. Perheessäni ei ole kovinkaan paljon vanhoja tapoja käytössä, vaikkakin niitä kyllä tiedostetaan. Nykypäivää pitää koettaa elää tulevaisuutta painottaen, mutta se ei kuiten-

Ikaalislainen kunnanvaltuutettu, puoliksi Pyhäjärvi-juurinen Petri Jokinen lomamatkalla Budabestin maisemissa. Kuva: Nanna Jokinen.

kaan tarkoita, että menneistä puhuminen jäisi jotenkin paitsioon.

– Vanhoja tapoja saa tuoda esille eri yhteyksissä, mutta tulevat sukupolvet-

han sen itse määrittelevät, mitä tapoja haluavat omakseen ottaa. Miten menee omien lasten kohdalla, jää nähtäväksi, tuputeta ei. Itselleni se kävi luontaisesti,

kun lähipiirini koostui osin karjalaisen taustan omaavista henkilöistä.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Aimo Salo toivottaa omalta osaltaan väen viihtymään Pyhäjärvi-juhlille Ikaalisiin.

Jokaisen kannattaisi kokea Karjala

Aimo Salo (Kesk.) kuuluu Ikaalisten Pyhäjärvi-juurisiin kunnallisvaikuttajiin; hän on kunnallispolitiikassa mukana kolmatta kautta kaupungin valtuutettuna. Lisäksi tällä hetkellä hän on Pirkanmaan sairaanhoitopiirin valtuuston jäsen sekä Vammalan aluesairaalan johtokunnan jäsen.

– Kunnallispolitiikkaan lähdin aikoinaan monien ystävieni pyynnöstä. Haluan tehdä työtä Ikaalisten parhaaksi nyt ja tulevaisuudessa. Ikaalinen on hyvä paikka asua, se on pieni ja idyllinen maalaiskaupunki, jossa peruspalvelut on hyvässä tasolla. Meillä on myös kaunis ja puhdas luonto, kehaisee Salo kotipitäjäänsä.

Ammatiltaan hän on metsätalousteknikko, työnantajana on Metsägroup.

– Harrastuksiini kuuluu metsästys ja kuntoliikunta sekä kyläyhdistystoiminta omalla kotikylällä Vatulasa.

Kunnioitusta lotille ja veteraaneille

Aimon äiti **Siviä** oli lähtöisin Pyhäjärven Vernitsan kylästä, omaa sukua **Talja**.

Salon omaan perheeseen kuuluu vaimo **Marja-Liisa** ja kaksi aikuista lasta, **Karoliina** ja **Ville**.

– Karjalaisuus on minulle tärkeä asia ja lapsilleni. Olen käynyt Karjalan Pyhäjärvellä useamman kerran, 2008 vuodesta lähtien. Myös lapseni ovat olleet mukana Karjalan matkoilla ja he arvostavat äitini entistä kotiseutua. Kaikkien, joilla on juuret Karjalassa, pitää viedä tietoa omille jälkipolvilleen ja antaa mahdollisuus tutustua juuriinsa. Karjalaisuutta minun mielestäni ei pysty täysin arvostamaan, ellei ole käynyt omilla kotiseuduilla ja perehtynyt sukujuuriinsa.

Hän näkee, että kaikkien muidenkin pitäisi kokea Karjalankannas, että suomalaiset näkevät ja osaavat arvostaa sitä, mitä on jäänyt rajan toiselle puolelle.

– Suuri kunnia ja arvostus kuuluu niille, jotka ovat puolustaneet itsenäisyytämme, ja samoin niille monille lotille, jotka olivat mukana rintamalla.

Myös Aimo Salon isä **Taavetti Salo** Ikaalisista vietti sodassa parhaat nuoruusvuotensa taistellen Suomen itsenäisyydestä.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Heikki Anttosella yli 30 vuoden kokemus liikenneopettajana Asennekasvatus on autokoulun tärkeintä antia

Kun katsoo Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin tilastoista ajokorttitutkintojen läpikäymisprosentteja, niiden kärjessä on viime vuodet keikkunut Ikaalisten Autokoulu; viime vuoden sijoitus on komeasti kakkonen.

Vuodesta 1992 Ikaalisten Autokoulua pyörittänyt **Heikki Anttonen** on toki tyytyväinen yrityksensä menestykseen – olkoon sitten kyse hyvästä opetuksesta vaiko oikean asenteen omaavista oppilaista.

Asennekasvatus on Anttonen mielestä autokoulun tärkeintä antia; liikennesääntöjen ja autonkäsittelyn ohella pitää saada nuoret ajokortin hankkijat ymmärtämään jokaisen tielläliikujan vastuu yhteiseen turvallisuuteen ja liikenneonnettomuuksien ehkäisyyn.

Ajokortin saaminen nyt kolmivaiheista

Aikaisemmin autonkuljettajan tehtävissä ja maanrakennustöissä työskennellyt Heikki Anttonen hakeutui liikenneopettajan koulutukseen 1980-luvun alussa. Valmistuttuaan hän työskenteli pari vuotta Lahdessa ja sitten Hämeenkyrössä, kunnes osti Ikaalisten Autokoulun 1992.

Yritystä hän hoitaa yhdessä vaimonsa **Marja-Terttu Anttonen** kanssa: Heikki huolehtii teoria- ja ajo-opetuksesta, Marja-Terttu tekee moninaiset alan vaatimat toimistotyöt.

Yli 30 vuotta liikenneopettajana työskennellyt Anttonen toteaa, että alalla on tapahtunut paljon muutoksia ja lisää on tulossa.

Nykyisin ajokortin hankkiminen on kolmivaiheista pitäen sisällään perus-, harjoittelu- ja syventämisvaiheen. Syventävä vaihe on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä, kun ensimmäisen ajokortin saa ja pääsee yksin liikenteeseen.

Henkilöauton ajokorttia

pääsee suorittamaan heti 17 vuotta täytettyään, mutta kortin saamisen ikäraja on edelleen 18 vuotta. 15-vuotiaana voi suorittaa mopotai mopoautokortin, 16-vuotiaana pääsee halutesaan kevytmootoripyörän satulaan. Isojen moottoripyörien sarviin voi tarttua vasta 24-vuotiaana, mikäli mitään aiempaa mp-kokemusta ei ole.

Ennakointia ja asennekasvatusta

Autokoulussa pitää täten olla myös monipuolinen kalusto. Anttonen yrityksessä se tarkoittaa kahta henkilöautoa, kuorma-autoa, kolmea moottoripyörää, mopoa, mopoautoa ja mönkijää.

– Ja lisäksi pitää olla melkoinen valikoima erikokoisia moottoripyöräilijän ajovarusteita, huomauttaa Marja-Terttu Anttonen.

Yrittäjäpariskunnan työpäivä venyy helposti kellon ympäri. Kotiin ei töitä periaatteessa viedä, mutta tarvittaessa sielläkin vaihdetaan työhön liittyvät kuulumiset.

Alalla kevät on kiireisintä aikaa, kun nuoret hankkivat mopo- ja moottoripyöräkortteja. Suuri osa ajoikään tulevista myös ajokortin hankkii.

– Ainakin näillä pienemmillä paikkakunnilla lähes kaikki. Suurissa kaupungeissa vähemmän, kun niissä on parempi mahdollisuus käyttää joukkoliikennettä, tietää Heikki Anttonen.

Pelottaako opettajaa koskaan astua täysin kokemattoman kuljettajan kyytiin?

– Ei pelota, opettajalla on omat hallintalaitteet käytössään. Parempi on kuitenkin ennakoida ajokokeeseen tekemiset ja opastaa puhumalla.

Valitettavan usein saadaan surullisia uutisia nuorten hurjastelijoiden aiheuttamis-

Tablettitietokoneeltaan Heikki Anttonen voi tarkistaa tiedot seuraaviin ajo- ja teoriatunteihin liittyen, kun toimistoa hoitava Marja-Terttu Anttonen pitää infon ajan tasalla.

ta liikenneonnettomuuksista. Anttonen painottaakin asennekasvatusta ja vastuulliseen ajamiseen opettamista, mutta kaikkien päätä ei autokoulukaan voi kääntää.

Suuri osa vanhemmista maksaa lapsensa ajokortin, joillekin on säästetty varta vasten.

– Jokunen nuori maksaa omastakin pussistaan, jos on saanut vaikkapa kesätoista säästöön.

Suvun kotikylä Vernitsalla kahdesti katsastettu

Heikki Anttonen sukujuuret ovat isänsä kautta Vpl. Pyhäjärvellä. Isä **Reino Anttonen** oli syntynyt Vernitsan kylässä v. 1922. Myös Heikin äiti oli karjalainen, Koivistolta lähtöisin ollut **Aila Anttonen**, o.s. **Tähkäpää**.

Heikki Anttonen on Reinon ja Ailan kolmesta lapsesta keskimmäinen, syntynyt 1953. Muut lapset ovat vanhempi veli **Jorma** ja

sisko **Oili**, nyk. **Koskinen**.

– Eniten karjalaisuutta kotona vaalivat kuitenkin isovanhempani, **Lauri** ja **Olga Anttonen**; heidän kanssaan asuimmekin jokusen vuoden.

– Mummo piti huolen karjalaisesta ruokaperinteestä, monena lauantaina tekivät piirakoita. Ja äiti sitten jatkoi tätä piirakka-perinnettä ja muidenkin karjalaisten ruokien tekoa, Heikki toteaa.

Kilvakkalassa ja muualla lähipiirissä oli karjalaisia perheitä, ja sukulaisia Pyhäjärveltä pitkin Ikaalisia, joiden kesken kyläiltiin.

Isä-Reino esitteli kotipaikat Vernitsalla

Vaikka Heikki Anttonen on aina tiedostanut karjalaiset juurensa, sanoo hän osallistuneensa melko vähän karjalaisiin tapahtumiin.

– Mutta nyt ilman muuta tulen elämäni ensimmäisille Pyhäjärvi-juhlille, jos vain lomamatkalta ehdimme takaisin kotiin.

Autokouluyritys vaatii erilaista kalustoa mopoista kuorma-autoon.

Liikuntaa harrastava Anttonen muistelee, että on joskus taannoin osallistunut Pyhäjärvi-hiihtoihin, ja Karjalan Liiton juhlillakin hän on piipahtanut Lahdessa asuaan.

Suvun juuret Viipurin läänin Pyhäjärvellä on katsastettu kahteen kertaan.

– Hyvä, että tuli lähdettyä matkaan silloin, kun isä vielä oli elossa. Isä tunnisti kotinsa paikat, vaikka ei siellä ollut jäljellä kuin kellari ja omenapuita.

Karjalaisuuden jatkuvuudesta tulevien sukupolvien keskuudessa hän on epäileväinen, koska monelle asia ei ole niin konkreettinen.

Heikki ja Marja-Terttu Anttosella on kolme poikaa; **Tatu**, **Lari** ja **Riku Anttonen**.

– Pojista Lari on opiskellut historiaa, häntä aihepiiri ehkä eniten kiinnostaisi.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Evakon kohtaloita kertoo 98-vuotias Mirjami Nahkuri Pyhäjärveltä

Tätini ja kummitätini **Mirjami Nahkuri** on ilmeisesti tällä hetkellä yksi vanhimmista Pyhäjärvellä syntyneistä. Keväisellä käynnilläni hänen luonaan Piek-sämäen Virtasalmella kirjasin ylös hänen muisteluitaan lapsuudesta, nuoruudesta ja evakkoaikojen kokemuksista.

Perhe ja lapsuus

Mirjamin isä, **Heikki** (Tahvon Heikki) oli syntyperäinen kahvenitsalainen ja äiti **Miina** o.s. **Soikkeli** taas oli lähtöisin Parikkalasta. Mirjam syntyi perheen nuorimpana lapsena 28.7.1916 Kahvenitsassa.

Mirjamin isän, Heikin, sukupuusta löytyy muutaman sukupolven ajalta Pärssisen lisäksi sellaisia nimiä kuin Piskanen, Inkinen, Saikkonen ja Hynninen. Äidin, Miinan, sukupuusta löytyy vastaavasti sellaisia nimiä kuin Anttonen, Sinkkonen, Matikainen, Varjus ja Jääskeläinen.

Vanhemmat olivat amatiltaan maanviljelijöitä. Perheeseen syntyi kymmenen lasta. Lapsikuolleisuus oli siihen aikaan korkea, perheen kymmenestä lapsesta vain viisi selvisi aikuisikään. Sisarusarjasta vanhin, **Matti** oli syntynyt v. 1896, isäni **Jalmari** v. 1904, **Ensio** v. 1911 ja **Kerttu** v. 1914.

Talvisodan alkuun saakka elettiin kolmen-neljän sukupolven suurtaloudessa, jossa kaikki voimiansa mukaan osallistuivat talon töihin. Pojista vanhin, **Matti**, oli paljon mukana erilaisissa yhteiskunnallisissa luotamustehtävissä, ja sittemmin Maalaisliiton kansanedustajana vuodesta 1939 vuoteen 1951.

Isäni Jalmari taas oli päätoiminen maanviljelijä ja veljeksistä nuorin, **Ensio**, kouluttautui kansakoulun opettajaksi, mutta osallistui kesäisin muun perheen mukana yhteisen maalaistalon töihin.

Heikki-isän myllymatka v. 1914 sai aikaan ratkaisevan käänteen perheen elämään. Sinä vuonna ja sinä päivänä oli täydellinen auringon pimennys. Paluumatkalla myllystä Heikki loikoili jauhokuorman päällä ja ihaili auringonpimennystä. Sen pimennyksen katselun seurauksena silmien tarkka näkö välittömästi heikkeni ja vähitellen molemmat silmät sokeutuivat.

Kun Mirjami syntyi, isä oli jo käytännöllisesti katsoen sokea. Vastuu talon pidosta ja perheen eläntänsä siirtyi enenevässä määrin Miina-äidille ja perheen lapsille. Mirjamin lap-

suuden muistoissa nousevat esiin erityisesti mieleen painuneina kesäiset päivät paimenessa. Karjaa laidunnettiin niityillä ja metsissä.

Paimenen tehtävät lan-kesivat luonnostaan lapsille. Lapsilla oli suuri vastuu siitä, että karja ei karannut, eikä erityisesti mennyt läheltä kulkevalle junaradalle tai naapurien pelloille. Piti myös vahtia, että lehmät eivät uponneet suohon tai lähteeseen, jossa ne kävivät juomassa. Paimennettavana oli yleensä 8-10 lehmää tai vasikoita. Erilaiset kellojen kilkatukset erottivat omat lehmät naapurien karjoista. Illalla karjalauma ajettiin kodin lähelle aitaukseen lypsettäväksi, ja kotiin ei tietenkään uskaltanut mennä, ennen kuin kaikki lehmät oli löydetty.

Susia ja karhuja oli varmaan siihenkin aikaan metsissä, mutta ei niistä ei puhuttu, eikä niitä pelätty. Kelloja ei lapsilla tietenkään ollut ja ajan kulua seurattiin auringon korkeudesta ja junien kuluista. Kun junien aikataulut tiedettiin, osattiin melko tarkasti arvioida kellon aika. Pienistä paimenista oli jännittävää pitää korvaa ratakiskolla ja kuunnella, koska lähestyvän junan ääni alkaa kuulua.

Laulaminen oli Mirjamin ja muidenkin sisarusten mieluisimpia harrastuksia. Eväiden lisäksi laulukirja kulki yleensä aina mukana paimenessa ollessa. Mirjamille laulu on säilynyt rakkaana harrastuksena aivan nykypäivään saakka. Oheisessa kuvassa Mirjami on esittämässä yksinlaulua eläkeläisen Virtasalmen yhdistyksen juhlassa maaliskuussa 2014.

Nuoruusikä

Mirjami kävi neljä vuotta kansakoulua, kuten silloin oli tapana, Alakylän koulussa. Jatkokurssien avulla hän perehtyi kirjanpitoon ja toimi paikallisen osuuskassan kirjanpitäjänä.

1920- ja 1930-luku olivat perheessä voimakkaan uudisraivauksen aikaa. Lisämaata ostettiin useaan otteeseen pääosin läheisen Taubilan kartanon maista ja uutta peltoa raivattiin koko ajan voimien mukaan. Oli luonnollista, että kaikki suurperheen jäsenet osallistuivat voimiansa mukaan erilaisiin maatalon töihin.

Vapaa-ajan harrastuksista nuorisoseuratoiminta eri muodoissaan oli vilkasta. Alakylän nuorisoseura järjesti usein iltamia ja mikä tärkeintä, iltamien lopussa oli tunti tanssia.

Evakkomatkat

Juuri ennen talvisodan syttymistä oli saatu uusi navetta ja talousrakennukset valmiiksi ja jouluksi piti muuttaa uuteen asuinrakennukseen. Sota ja evakkomatka kuitenkin muuttivat suunnitelmat, eikä vastavalmistuneeseen uuteen kotiin päästy koskaan muuttamaan.

Mirjamin osalta evakkomatka alkoi itsenäisyyspäivänä 6.12.1939. Samaan aikaan kuin evakot suuntasivat kohti länttä, **Laurilan** rykmentti oli Pyhäjärvellä siirtymässä kohti rintamaa. Mirjamin tehtäväksi, yhdessä 16-vuotiaan renkipojan, **Eino Nokelaisen**, kanssa jäi talvisodan sytyttyä huolehtia lehmien evakuointi metsäpolkuja pitkin noin 10 kilometrin päässä olevalle Myllypellon asemalle.

Eino sittemmin ilmoitautui vapaaehtoisena sotaan, eikä siltä matkalta palannut. Matkalla asemalle yksi lehmistä karkasi, eikä sitä koskaan löytynyt. Lehmät ja niiden saattajat lastattiin härkävaunuuihin. Oli kova pakkanen eikä vauunissa ei ollut mitään lämmitystä, ei lehmille taikka ihmisille. Voi kuvitella vain millaista oli matkan teko, kun lehmät ulostivat ja virtsasivat vaunuun. Maidostakin osa oli pakko lypsää lattialle, kun ei ollut astioita, mihin säilöä.

Jalkineena olleet monot siinä menossa kastuivat ja jäätyivät ja sen seurauksena jalkoihin tuli paleltumavammoja. Välillä juna pysähtyi eri asemilla ja päästiin syöttämään lehmiä ja hieman jaloittelemaan. Kun lopulta saavuttiin Pohjanmaalle Vähäkyröön Tervajoen asemalle, myös lehmät olivat kylmästä ja ahdistuksesta niin jäykkiä, että osaa lehmistä ei meinattu millään saada junasta pois.

Asemalla paikallisia isäntiä oli hevosineen odottamassa asemalla. Isännät alkoivat heti valita itselleen paremmasta päästä karjaa ja lehmiä. Samassa junassa evakkoreissua teki omine lehmineen **Aune Pärssinen** (Aatam Matin Aune). Aune oli tomera nainen ja luki Pohjanmaan isännille lakia, niin että karjaa ja niiden omistajia ei niin vaan eroteta.

Kun saavuttiin Vähäkyröön, ei ollut tietoa missä muu perhe oli. Mirjam halusi lähettää kirjeen veljelleen Matille, joka silloin oli kansanedustajana. Eduskunta oli kuitenkin evakossa eikä osoitetta ollut tiedossa. Kirjeen osoitteeksi laitettiin vain Eduskunta. Vain harvoilla oli postissa

Mirjami ja Antti Nahkuri kihlakuvassaan tammikuussa 1944. – Vihkikuvaa ei ole olemassakaan, toteaa Mirjami.

tiedossa eduskunnan sijaintipaikka. Kirje löysi kuitenkin perille ja Matin avustuksella eri reittejä evakkomatkaansa taivaltanut perhe tapasi toisensa ja pääsi majoittumaan Nikkolan taloon. Siellä kohtelu olikin ystävällistä evakkoja kohtaan. Talvisodan loputtua kouluhallitus oli määrännyt veljen Ension opettajaksi Alaveteliin, jonne Mirjam muutti hänen kodinhoitajakseen.

Syyskuussa 1941, vain kolme viikkoa sen jälkeen kun Pyhäjärvi oli vapautettu, Mirjam palasi yhdessä äitinsä Miinan ja sisarensa Kertun kanssa Kahvenitsaan. Sodan aikana uudet rakennukset olivat palaneet, samoin kuin noin 300 hehtaaria läheistä metsää. Vain erillinen saunarakennus oli säästynyt. Palaneista rakennuksista oli kaikki viety pois, niin hellan levyt kuin ovien saranatkin.

Vanhat rakennukset olivat kuitenkin pystyssä. Veneäiset olivat keuhkilla kylväneet pellot, niin että syksy kului perunan ja muun sadon korjuussa ja paikkoja kunnostettaessa. Usko tulevaisuuteen oli kuitenkin luja, ja heti kun perhe oli saanut pellot, niin että syksy kului perunan ja muun sadon korjuussa ja paikkoja kunnostettaessa. Usko tulevaisuuteen oli kuitenkin luja, ja heti kun perhe oli saanut pellot, niin että syksy kului perunan ja muun sadon korjuussa ja paikkoja kunnostettaessa.

Niin kuin tiedämme, onni ei kuitenkaan kauaa jatkunut, vaan edessä oli parin vuoden päästä uusi evakkomatka.

Myös toisella evakkomatalla juhannuksen alla 1944 Mirjamin tehtävänä oli lehmien evakuointi. Mukana tällä kertaa oli veljen vaimo Lida ja AatamMatin Aune. Usean perheen lehmiä ajettiin laumana pitkin teitä kohti länttä.

Teillä kulki paljon sotakalustoa ja niillä oli etuoikeus liikenteeseen. Mieleen on jäänyt erityisesti eräs päivä, jolloin oli paljon sotilasliikennettä. Karja piti ajaa ja paimentaa metsään kuivalle mäntykankaalle koko päiväksi. Paimentaminen oli

vaikeaa, kun lehmillä ei ollut mitään syötävää tai juotavaa. Vasta yöllä päästiin jatkamaan matkaa. Lehmät ajettiin teitä pitkin Räisälän, Punkaharjun, Savonlinnan ja Rantasalmen kautta Joroisiin, jossa oli määrä lastata saattue junaan. Joroisissa karja ajettiin paikalliselle lentokentälle, jossa junaan lastausta jouduttiin odottelemaan ainakin viikon verran.

Suhtautumin evakkoihin vaihteli, ja joskus oli kovinkin vihamielistä. Esimerkiksi Joroisissa pitkän päivämatkan jälkeen lehmät olivat illalla kovin nälissään. Nälkäiset lehmät päästettiin illalla tien varressa olevaan odelmikkoon syömään. Ei aikaakaan kun vihastunut **Stendahlin** kartanon isäntä tuli keppi kädessä haukkumaan matkalaisia ja häätämään lehmiä pois pellosta. Äitini Lida ja AatamMatin Aune asetuivat tomerana puolustamaan evakkomatkalaisia ja lehmät saatiin johonkin aitaukseen yöksi niin, että myös väsyneet evakot pääsivät yöksi nukkumaan.

Joroisista päästiin lopulta junan kyytiin ja matka jatkui Jyväskylän kautta Petäjäveden asemalle. Petäjävedeltä karja ajettiin parikymmenen kilometrin päähän Multialle, **Karhumäen** veljesten kotitaloon. Sieltä monien eri vaiheiden jälkeen evakkomatka päättyi Vähäkyröön, Tervajoen kylään. Siellä minä, tämän kirjoittaja, näin päivänvalon maaliskuussa 1945.

Avioliitto ja elämä sodan jälkeen

Mirjami vihittiin **Antti Nahkurin** kanssa avioliittoon sodan aikana maaliskuussa 1944. Kangas hääpukuun, joka on edelleen tallella, oli hankittu Viipurista.

Sulhanen oli saanut rintamalta parin vuorokauden vihkiloman. Pyhäjärven pappilassa järjestettiin vaatimaton vihkitöimetus, jos-

sa samanaikaisesti rovasti **Viika** vihki toisenkin pariskunnan.

Kotona järjestetyssä häätötilaisuudessa ei ollut paljon vieraita. Kahvia ja sokeria oli kuitenkin jostain saatu hankittua, niin että hääkahvit voitiin nauttia. Kun nuori pari tuli kirkosta häätötilaan, vieraat lauloivat laulun, joka on jäänyt Mirjamin mieleen: ”Nää nuoret yhtyvät pyhään liittoon. Oi Herra siunaa nyt liitto tää, ettei maailman myrskyt voisi sen perustuksia järkyttää”. Saman aikaisesti häätilan ikkunat helisivät, kun taustalla säesti tykkien jyske rintamalta. Tykistön kohteena oli ilmeisesti Pyhäjärvellä olleet armeijan huoltovarastot ja rautatie.

Seuraavana aamuna nuori aviomies suuntasi takaisin sotaan. Sodan päätyttyä Mirjami toimi yhden vuoden Keuruulle evakuoidun Pyhäjärven Osuuskassan hoitajana.

Olojen vakiinnuttua perhe muutti Virtasalmelle (nykyisin Piek-sämäki). Aviomies Antti toimi TVH:n työnjohtajana ja Mirjam saman työpaikan kirjanpitäjänä.

Antin kuoleman jälkeen Mirjami on asunut yksin jo 28 vuotta. Tytär perheineen asuu naapuripitäjässä. Lapsenlapsia ja lapsenlapsenlapsia on lukuisa joukko.

Vaikka osin ikäänkin liittyviä sairauksia on ollut useampia, on Mirjam vielä virkeä ja pärjäälee hyvin itsenäisesti kotonaan. Lapsuudesta saakka jatkunut laulu- ja lauharrastus elää edelleen. Harva 98-vuotias osallistuu aktiivisesti kuorolaulutoimintaan.

Kummipoikana onnetellen heinäkuussa 98 vuotta täyttävää kummitätiäni.

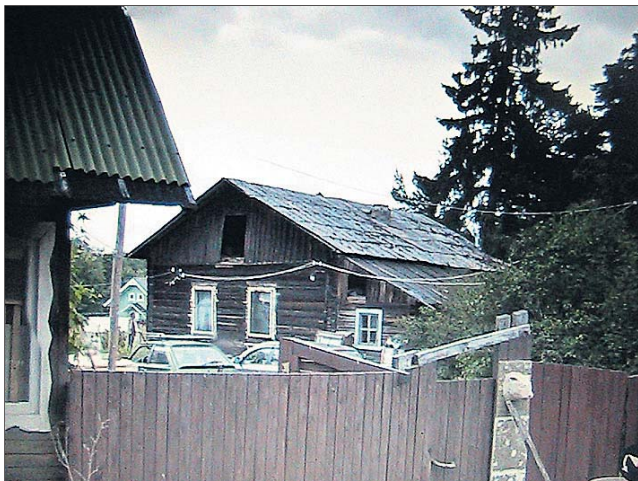
Kiitän samalla Arvo Pärssistä ja Heikki Pärssistä tarkennuksista koskien joitakin kirjoituksen yksityiskohtia.

OLAVI PÄRSSINEN

Google Maps -kuvat yllättivät

Kesäkuun Pyhäjärvi-lehdessä oli oheinen uutinen Google Maps -sivustoista. Kävin tutkailemassa Pyhäjärvi Vpl:n karttaa Musakanlahden osalta ja olin todellakin positiivisesti yllätynyt kuvien laadusta.

Tässä muutama kuva elokuulta 2013 isäni **Juho Musakan** syntymäkodis-

ta. Kävin edellisen ja ainoan kerran tuolla vuonna 2003.

Kylälle oli rakennettu uusia taloja. Isäni kodissa näkyi olevan ikkunaremontti menossa, pihasta oli raivattu jotain rakennelmia

pois ja lauta-aita oli ilmestynyt. Tie oli samassa kunnossa kuin varmaan ennen sotia.

Tuntui kuin olisin itse taas käynyt siellä. Terveisin

HANNU MUSAKKA

Jättihauki herätti kalamuistot

Tällainen komea hauki tarttui Keurusselän Haitonlahdella **Esko ja Tero Sipposen** 55-milliseen verkkoon toukokuun lopulla 2014. Kiduksistaan verkossa kiinni olleella hauella oli painoa tasan 11 kg ja pituutta 112 cm.

Isällä ja pojalla ovat verkot Haitonlahdella ympäri vuoden, saaliina haukia, lahnoja ja kuhia. Katiskaan on joskus uinut jopa edellä mainittua haukea isompikin yksilö. Verkkujen ja katiskan lisäksi miehet harjoittavat kalastusta pilkkien, uistellen ja onkien. Jättihauesta riitti ruokaa uunikalana ja haukipullia molempien kalastajien perheille.

Haitonlahden hauki saa Vpl Pyhäjärvellä lapsuutensa viettäneen Esko Sipposen muistelemaan elämänsä suurinta kalansaaliista. Sen hän on nimittänyt saanut jo 15-vuotiaana Kiimajärven vesillä. Kalaisa Kiimajärvi oli Noitermaassa sijanneen Eskon kodin lähellä.

– Nuottamiehet saivat sieltä isoja saaliita, huhuttiin jopa 3500 kilon lahnaa yhdellä kerralla. Rantojen seutu oli kaunista ja siellä kasvoi muun muassa pähkinäpuita, jotka oletettavasti olivat hovin istuttamia keisarin vallan ajalla. Sittemmin myös Venäjän presidentti **Putin** on löytänyt kauniin Kiimajärven rannalle, liekö kuullut kalaisasta järvestä ja sen vuoksi sinne datsansa pystyttänyt.

Ja se elämän suurin kalansaalis:

– Kiimajärvellä vuonna 1943 koin elämäni pilkkireissun. Oli aurinkoinen talvipäivä ja ajelin potkurilla liukasta järven selkää. Löysin vanhoja avantoja ja aloin pilkkiä isäni tekemällä ns. pystypilkillä. Ja ahvenia alkoi nousta! Lopulta niitä oli kaikkiaan viisi. Viidenestä ahvenesta koukkua repiessäni se meni poikki –

ja minulta pääsi iso itkul! Eipä voinut kalastusta jatkaa, joten potkuttelin saaliin kanssa kotiin. Kotona vain isoin niistä punnittiin – se painoi 1750 g, mutta muutkin olivat yli kilon painoisia. Meillä oli silloin yökylässä myllymies, joka näki, kun kolistelin jäiset kalat uunin eteen. Mies tokaisi: ”Ei tuollasii uokkaan!”.

TARJA SIPPONEN

Google Maps opastaa Pyhäjärvelle: Nyt voit tehdä nojatuolimatkan kotiseudulle

Hyvä lukija, oletko tullut ajatelleeksi, että sinulla on tämän päivän tietotekniikan avulla mahdollisuus tehdä nojatuolimatka kotiseudullesi. Google Maps-sivusto antaa siihen oivallisen mahdollisuuden. Sieltä voit valita oman, vanhempiesi tai isovanhempiesi kotikylän ja nähdä millainen se on tänään.

Voit käänellä kuvia ja katsella niitä eri kuvakulmista. Voit astella tuttuja polkuja pitkin haluamallasi nopeudella. Vanhempasi ja isovanhempasi saattavat evästää sinua muistoillaan siitä, mitä ei enää ole – mutta kuitenkin on.

KAUKO HINKKANEN

Keljan kujasilla

Vuosikymmenten jälkeen taas olen täällä synnyin kunnaalla Karjalan: ja mikä ihme kotikylän talot kaikki ovat paikoillaan, vaikka kunto tosin on toinen ja ympärillä elo moinen. Kosketan hikihieta multaa, suutelen heinää halaan kotipihan koivua, tuota kaksiaaraista keinupuutani. Vielä seisot siinä puutarhan kulmalla kuin aikaa uhmaten. Navettakin minuun katsoo kuin tuttua ainakin, siellä ensikerran neljävuotiaana kyyttöselkä Somikista kissalle maitoa lypsin; fräsiläinen lehmä Martta paikan täyttää. Katselen tuvan ikkunasta Keljan lahelle päin, siinä isän raivaamat pellot, jossa elämäntyönsä teki hän vanhuuteen, nyt kesantoa kasvaa. Minun kaunein näkyni, jonka unessa olen nähnyt monta kertaa – kun aurinko Keljan laineissa elää, pääskyt liittää ja lintujen laulu helä. Isän sanat muistan; hyväks kun talon jätän siihen tullou hyvät ihmiset. Niih siinä kaikki. Olen nukkunut synnyikammarissa nyt jo neljä yötä ja aina on pidetty kuin hyvää ystävää.

ELLI MARJAMÄKI
o.s. Happonen

Karjalan Liiton
varainkeruu
Evakkoaiti-
muistomerkki-
hankkeen
hyväksi jatkuu

Keräystilin numero:
OKOYFIHH,
FI84 5789 5420 0253 68
Viite: 30009

Keruu aika:
2.11.2012-31.10.2014

Kesäkuu kymmenäis

Mei talo peäs ol vaja. Ko tuvas ol kuuma ja ahasta, ni mie jankkasi äitil, et miu pitteä peäst sin vajjaa nuk-kumoa. Seinä vierie pantii olkpatja. Siin ol hyvä köl-lötellä.

Mie näi unta, jot seisoi pihal ja Sakkola taivas ol iha musta. Sielt nous ukoilma. Se jyris ja salamii isk joka suuntaa. Sae tul alas rankast, mut se ei olt vettä. Se ol ranaattiloi. Hataka pello kohal ne alko pienemmää. Niist tul tikkoi, sellasii ko heitettii seinää maaltauluu. Viimiset tul miu varpaihe ettee hiekkaa pystty.

Siihe mie heräsi. Päivä paisto lauva raoist. Mut se jyrinä vaa jatku ja jatku. Mie pääsi äkist yllää ja avasi ove. Taivas ol sinine. Siel jyristiit mei päält lentokon-neet ja niit ol paljo. Ne männiit Sakkolaa päi iha vier vieres. Punane täht ol kyles ja kaks peätä näky konnees, nii matalal ne len-siit. Mie vilahi äkist tuppaa.

Tällaista konetta kirjoittaja katseli altapäin kesäkuussa 1944. Kuva on otettu Nisni-Novgorodin sotamuseossa 2011.

Koht kuulu kova romina, ko pommit putosiit Kiv-nieme, niiko ois puottant halkosylykse puulaatikkoo. Sisäl issäi sano: Hyö pahalaiset hyökkäsiit mei väe selkää. Hyö tulluot Loato-ka yl, keäntyyt järve pääl Sakkolaa. Meijä putket o

veärää suuntoa.

Muutama päivä aja myö mäntii kuuropiiluo lentäjii kans konneihe välis. Ainko konniet ol ohi, uskals män-nä pihal.

ANTI-HEIKI POIKA

vpl. **Pyhäjärvi**

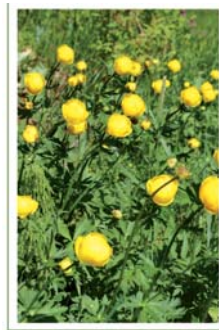
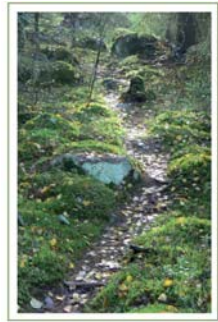
Kotisivut osoitteessa:

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön uudet adressit saatavana

Adressit 10 euroa
kappale +
postituskulut.
Tilaukset:
Juhani Forsberg
Ryytimaantie 19 A 8
00320 Helsinki,
puh. 050-511 2899 tai
juhaniforsberg
@gmail.com
HUOM:
Pyhäjärvi-juhlista
ilman postikuluja

TAPAHTUMAKALENTERI

Matti Pohjolaisten tyttäret Leena ja Liisa kutsuvat **Mont-ruan, Pöhlön ja Kalamajan jakokunnan** kokoukseen ja vuosijuhlaan 2.8.2014 klo 12 Keikyään; Keikyäntie 5 (Keikyän sillan pielessä). Tilaisuus alkaa kenttäruekailulla ja jatkuu kokouksella sekä juhlaohjelmalla.

Vpl. Pyhäjärveä kylä kylältä: Alakylän ja Kahvenit-san koulupiirien kylät esittelyvuorossa su 28.9.14 klo 13.00, Karjalatalo, Laatokkasali. Tarkemmin elo- ja syyskuun lehdissä. Tervetuloa! - Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Retki Yleisradioon pe 31.10.14 Uutisvuoto-ohjelman nauhoitukseen. Kokooneminen klo 10.45. Nauhoituksen jälkeen tutustumiskierros Yleisradion tiloissa. Mukaan mahtuu 25 henkeä. Ilmoittautumiset syyskuun aikana, tarkemmat ohjeet elokuun lehdessä. Tervetuloa! - Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Kaasalaiset kokoontuvat Ikaalisissa

Vpl. Pyhäjärvi-juhlien sukuseminaari järjestetään Keskustan koululla Ikaalinen-salissa la 19.7.2014 alkaen klo 12.00. Koulun osoite on Koulupolku 4. Seminaarin jälkeen pidettävää sukkokokousta varten meille on varattu koululta kokoustila. Katso tarkemmat tiedot sukuseminaarista kesäkuun lehdestä. Tervetuloa molempiin tilaisuuksiin!
- Yrjö S. Kaasalainen

Ukkosen sukuseura ry

(Sakkolan Koukunniemi, Pyhäjärven ja Sakkolan Lohijoki)
Sukukokous on Raumalla/Hotelli Cumulus (Aittakarinkatu 9, Rauma) 16.8.14 alkaen klo 13.00. Kokouksessa ovat esillä sääntömääräiset asiat. Ruokailu + kakkukahvit 25 e (alle 12 v. 12,5 e). Lisäksi musiikkia ja arpajaiset. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään 2.8.14: Raimo Honkasalolle p. 040-7208732 tai Tuija Ukkoselle p. 040-7534241. Tervetuloa sukulaisia tapaamaan!
- Sukuseuran hallitus

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunistu Vpl Pyhäjärveä**, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040. Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja. Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>

Seuraava Pyhäjärvi-lehti ilmestyy elokuussa.

Aineistot toimitukseen viimeistään
pe 8.8. 2014 mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Päätoimittaja:

Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:

Juhani Forsberg, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Kirsti Naskali, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Toimitus, päätoimittaja Rautasemantie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies

Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Karjalan matkoja

8.-11.8.
Pyhäjärvi,
Käkisalmi, Valamo

29.8.-2.9.
Petroskoi, Karhunmäki, Kontunpohja, Kivatsinputous, Poventsan kanava

25.9.-29.9.
Laatokan kierros

Tiedustelut:
Heli Salminen,
puh. 050 5671586

Olli Lönnberg,
puh. 02 8652110

Tilaa oma Pyhäjärvi -lehti

tai anna ystävälle
ja sukulaiselle
lahjaksi!

Tilaushinta
edelleen vain
30 euroa
vuosikerta

Lehti ilmestyy
joka kuukausi
Soita tilaus
p. 040 730 2622

Muista myös
ilmoittaa
suoraan lehden
toimitukseen
uusi osoitteesi.
Muutokset voi
tehdä myös
nettisivujemme
kautta

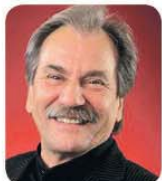
Asiantuntijan matkassa® **apu KERHO**

Kauneimmat Joululaulut
tekee hyvää
SUOMEN LÄHETYSSUUNNAN

Karjalaisten pikkujoulu

Adventtivisteyty

Tallinnaan 30.11.-1.12.2014 m/s Silja Europalla

Erkki Liikanen

Wille Riekkinen

Kyösti Mäkimattila

Lähde iloisessa karjalaisessa seurassa ensimmäisenä adventtisunnuntaina virittäytymään joulun odotukseen!

Kuule **Erkki Liikasen** Adventtikonsertti ja emerituspiispa **Wille Riekkisen** ajatuksia joulusta. Laula **Kauneimmat Joululaulut** ja tanssi tangokuningas **Kyösti Mäkimattilan** & Varjokuvan tahdissa. Ehdit myös Tallinnan joulutorille ja paljon muuta.

Sukuseuroilla, pitäjähdistyksillä ja muilla halukkailla on mahdollisuus varata kokoustila omiin tapaamisiin ja kokouksiin 1.12. klo 9.00-12.00 (tiloja rajoitetusti)

Bussireittejä ja ryhmäkerääjiä eri puolilta Suomea!

Hyttiluokka hinta/hlö	Henkilöä/ hytti	Sis. bussikuljetus	Ilman kuljetusta
Sisähytti (B-lk)	4 hlö	99,00	67,00
	3 hlö	114,00	82,00
	2 hlö	123,00	91,00
	1 hlö	139,00	107,00
Ulkohytti (A-lk)	4 hlö	117,00	85,00
	3 hlö	122,00	90,00
	2 hlö	136,00	104,00
	1 hlö	165,00	133,00

REITTI 1

11.15 Kankaanpää, matkahuolto
11.55 Parkano, matkahuolto
12.45 Hämeenkyrö,
pikavuoropysäkki
13.00 Viljakkala
13.25 Ylöjärvi, liikokeskus
13.45 Tampere, linja-autoasema
15.00 Forssa, linja-autoasema
15.10 Tammela, Hakkapeliitta
16.20 Hyvinkää, linja-autoasema
17.30 Helsinki, Länsisatama

Taisto Virkki 0400 576 722
taistovirkki@gmail.com
Heino Silvonen, 0400 624 523
heino.silvonen@pp.inet.fi
Seppo Hyypöläinen, 040 726 3641

REITTI 14

EI KULJETUSTA
17.00 Helsinki, Länsiterminaali
Lomalinja 010 289 8100
010 289 8101 ryhmät

REITTI 15

Varaa oma reitti suvullesi,
lähetyssuuralle tai ystäville ja
lähde viettämään adventtia
mukavassa seurassa!

Lomalinja 010 289 8100,
010 289 8101 ryhmät
leena.siukola@lomalinja.fi tai
kristiina.kivinen@lomalinja.fi tai
lomalinja@lomalinja.fi

24 h verkkokaupasta www.lomalinja.fi

Lomalinja

010 289 8100 (Tre) 010 289 8101 ryhmät

010 289 8102 (Hki) Puhelut 8,35 snt/puh +17,17 snt/min. Palvelumaksu 19€/varaus.